DIRVA

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. XCVII 2012 SEPTEMBER – RUGSĖJO 11, NR. 18.

DEVYNIASDEŠIMT SEPTINTIEJI METAI

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS

TEISMAS ATMETĖ PROKURORŲ PRAŠYMĄ IR ATIDĖJO V. POCIŪNO BYLOS NAGRINĖJIMĄ

Žuvusio saugumo karininko našlės Liudvikos Pociūnienės skundą Valstybės saugumo departamentui (VSD) nagrinėjantis teismas rugsėjo 3 d. atmetė Generalinės prokuratūros prašymą dalį bylos medžiagos pripažinti nevieša ir bylos nagrinėjimą atidėjo spalio mėnesiui.

„Taikyti viešumo principo išimtį siekiant apsaugoti žmogaus asmeninio ar šeimyninio gyvenimo slaptumą, užkirsti kelią valstybės, profesinės ar komercinės paslapties atskleidimui šioje byloje nėra pagrindo", - sakoma Vilniaus apygardos administracinio teismo pranešime spaudai.

Baltarusijoje žuvusio buvusio VSD pulkininko Vytauto Pociūno našlė L.Pociūnienė byloje prašo teismo nustatyti, kad jos vyro žūtis yra įvykis, atsitikęs apdraustajam vykdant tarnybines pareigas kaip VSD pareigūnui.

Pasak L.Pociūnienės, nors žūties momentu V.Pociūnas formaliai tarnybiniais ryšiais buvo susietas su Užsienio reikalų ministerija, jis nebuvo atleistas ir iš tarnybos Valstybės saugumo departamente, todėl žūties atveju jo šeimai priklauso įstatyme numatyta kompensacija.

Generalinė prokuratūra prašė laikyti dalį bylos medžiagos nevieša, grįsdami savo prašymą būtinumu neatskleisti ikiteisminio tyrimo medžiagos.

L.Pociūnienė prašė atmesti šį prašymą, teigdama, kad nevieši ikiteisminio tyrimo bylos duomenys kliudo jai reikalauti piktnaudžiavusių tarnyba asmenų atsakomybės.

Kadangi VSD prašė teismo atidėti bylos nagrinėjimą ir leisti susipažinti su ikiteisminio tyrimo medžiaga, esančia byloje, teismas bylos nagrinėjimą atidėjo spalio 18 dienai.

Ši Vilniaus apygardos administracinio teismo nutartis neskundžiama.

V. Pociūnas žuvo 2006-ųjų rugpjūčio 23-iosios naktį, iškritęs iš devinto aukšto viešbutyje Breste. Generalinė prokuratūra dukart buvo pripažinusi, kad ši mirtis buvo nelaimingas atsitikimas, tačiau teismo nurodymu ikiteisminis tyrimas vėl atnaujintas. Dabar tarp kitų versijų tiriama ir nužudymo versija.

bernardinai.lt

VALSTYBĖS DEPARTAMENTAS NESUTARIA SU B.OBAMA DĖL JERUZALĖS

Washington, D.C., rugsėjo 7 d. JAV Valstybės departamentas atsisakė konkrečiai įvardyti Izraelio sostinę, nors prezidentas Barack Obama pareikalavo, kad Demokratų partijos platformoje vėl būtų paminėta Jeruzalė.

„Ilgalaikė administracijos politika - tiek šios administracijos, tiek ankstesnės administracijos ir abiejų partijų - jos Jeruzalės statusas yra klausimas, kuris turėtų būti sprendžiamas galutinėse derybose dėl statuso tarp izraeliečių ir palestiniečių", - sakė departamento atstovo spaudai pareigas einantis Patrick Ventrell.

B.Obama rugsėjo 5 d. nurodė demokratams grąžint į partijos platformą nuorodas apie Dievą ir Jeruzalę, pataisydamas vos prieš parą priimtą dokumentą, kuriuos partija buvo išbraukusi.

Demokratų nacionalinio suvažiavimo delegatai sulaukė respublikonų ir kai kurių savo partijos narių kritikos bangos, kai iš programos buvo pašalintos formalūs Dievo paminėjimai taip pat buvo atsisakyta palaikymo pozicijai, jog Jeruzalė pripažįstama Izraelio sostine. „Jūs žinote, kokia yra ši pozicija. Ji nesikeitė dešimtmečius", - pareiškė P.Ventrell, spaudžiamas žurnalistų atsakyti, kuris miestas - Tel Avivas ar Jeruzalė - laikomas Izraelio sostine. „Šiuo metu padėtis tokia, jog turime ambasadą Tel Avive, kuri atstovauja mūsų interesams Izraelio vyriausybės atžvilgiu, tačiau klausimas dėl Jeruzalės yra iš tų, kurie turi būti sprendžiami (derybose) tarp abiejų šalių, - pridūrė jis. - Tai viskas, ką galiu pasakyti šia tema."

Nors JAV ambasada įsikūrusi Tel Avive, Jeruzalėje veikia Amerikos generalinis konsulatas, kurį valstybės sekretorė Hillary Clinton aplankė liepą per savo kelionę į Izraelį. Jeruzalės statusas yra vienas iš labiausiai ginčijamų klausimų ilgamečiame Izraelio ir palestiniečių konflikte, taip pat opi tema JAV politikoje.

Izraelis, okupavęs arabiškąją rytinę Jeruzalės dalį per 1967 metais vykusį Šešių dienų karą, o vėliau ją aneksavęs, laiko visą šį miestą savo „amžinąja ir nedaloma sostine".

Tačiau palestiniečiai nori, kad R. Jeruzalė taptų jų būsimos valstybės sostine ir įnirtingai priešinasi izraeliečių pastangoms reikšti joje savo suverenumą.

JAV demokratai savo kandidatu į prezidentus lapkritį vyksiančiuose prezidento rinkimuose oficialiai paskelbė dabartinį šalies vadovą **Barack Obama**.

LIETUVOS PREZIDENTĖ ATSISVEIKINO SU KADENCIJĄ LIETUVOJE BAIGIANČIA JAV AMBASADORE A. DERSE

Vilnius, rugsėjo 6 d. (ELTA). Prezidentė Dalia Grybauskaitė, atsisveikinusi su kadenciją Lietuvoje baigiančia Jungtinių Amerikos Valstijų ambasadore Anne Derse, padėkojo ambasadorei už asmeninį indėlį stiprinant Lietuvos ir JAV santykius bei Jungtinių Amerikos Valstijų paramą užsitikrinant Lietuvos karinį ir energetinį saugumą.

„Konkretūs gynybos planai Baltijos šalims ir oro policijos misijos pratęsimas - Lietuvos žmonių saugumui labai svarbūs pasiekimai, kuriuos tvirtai rėmė Jungtinės Amerikos Valstijos. Saugumo srityje Lietuvai JAV visada bus viena svarbiausiM partnerių bei NATO sąjungininkių", - atsisveikindama su JAV ambasadore sakė prezidentė.

Pasak prezidentės, aktyvus Lietuvos ir JAV bendradarbiavimas jau atnešė naudos ir visam NATO aljansui - mūsų šalyje įsteigtas Energetinio saugumo centras šiemet taps NATO kompetencijos centru. Šalies vadovės teigimu, JAV ir Lietuvos pastangomis įsteigtas Branduolinio saugumo centras taip pat padės stiprinti regioninį bendradarbiavimą kovoje su branduolinių medžiagų kontrabanda.

Energetinio savarankiškumo siekiančiai Lietuvai, pasak prezidentės, ypač svarbi ir Jungtinių Valstijų parama šalyje vykstantiems energetiniams projektams. A. Derse Lietuvoje dirbo nuo 2009 m. spalio mėn. Prieš tai ji vadovavo JAV ambasadai Azerbaidžane, dirbo JAV diplomatinėse atstovybėse Irake, Europos Sąjungoje, Singapūre bei Trinidade ir Tobage.

SOCDEMŲ GRETOSE – ŠEŠI BUVĘ KGB REZERVO KAPITONAI

Vilnius, rugsėjo 7 d. Lietuvos socialdemokratų partijos (LSDP) gretose buvusių KGB rezervistų daugiausiai – net šeši. Ir visi jie sovietmečiu šioje struktūroje turėjo kapitono laipsnį – aukščiausią, koks galėjo būti suteiktas KGB rezervistui.

LSDP vadovybė artimiausiu metu ketina spręsti, ką daryti su visais šešiais buvusiais KGB rezervo kapitonais.

Tai **Valerijus Ponomariovas, Stasys Jackūnas, Jonas Galinaitis**, **Algirdas Baranauskas**, **Romualdas Lukšas** ir **Piotras Sapožnikovas.**

LSDP atstovė spaudai Auksė Kontrimienė patvirtino, kad visi šie šeši politikai šiuo metu yra Socialdemokratų partijos nariai.

LSDP gretose yra ir dar vienas KGB rezervo kapitonas – būtent dėl KGB šešėlio iš užsienio reikalų ministro posto 2006 m. pasitraukęs **Antanas Valionis**.

Lietuvos Konstitucinis Teismas rugsėjo 5 d. paskelbė, kad Seimo rinkimų įstatymas, sudaręs sąlygas europarlamentarui **Rolandui Paksui** kandidatuoti Seimo rinkimuose, prieštarauja Konstitucijai. R. Paksas negali dalyvauti Seimo rinkimuose.

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvos Užsienio reikalų ministro Audroniaus Ažubalio teigimu, krašto diplomatija yra grindžiama atviru ir sąžiningu dialogu su kaimynėmis valstybėmis -Latvija, Baltarusija, Lenkija, Rusija. „O tai, kad su kai kuriomis valstybėmis neapsikeičiama aukščiausio lygio vizitais, priklauso ne tik nuo Lietuvos.

Vilniaus mero Artūro Zuoko partija „Taip" Seimo rinkimuose Agnės Zuokienės kandidatūrą iškėlė Vilniaus senamiesčio apygardoje.

Lietuvos sostinėje rugpjūčio 23-ios vakarą paminėtos 1987 m. rugpjūčio 23-ąją surengto mitingo, kurio metu buvo pasmerktas Molotov-Ribbentrop paktas, 25-osios metinės. Prie poeto A. Mickevičiaus paminklo susirinko didžiulis būrys Lietuvos patriotų, žymių veikėjų, politikų, Nepriklausomybės akto signatarų, pirmojo mitingo organizatorių.

Minėjimas prasidėjo pamaldomis Šv. Mikalojaus bažnyčioje. Po pamaldų vyko eisena, kurios metu žmonės per Vilniaus senamiestį, nešini trispalvėmis, žygiavo prie paminklo, kur lygiai prieš 25 metus Lietuvos Laisvės Lyga surengė minėjimą. Jame pirmą kartą prabilta apie paktą ir slaptuosius protokolus, kuriais 1939 m. dviejų diktatorių - Stalino ir Hitlerio parašais pasidalintos Rytų ir Vidurio Europos valstybės į įtakos sferas.

Prie paminklo buvo Seimo nariai Vytautas Bogušis, Rytis Kupčinskas, Petras Gražulis, seselė Nijolė Sadūnaitė, buvęs Aukščiausiosios Tarybos Atkuriamojo Seimo pirmininkas, atvedęs tautą į nepriklausomybę, europarlamentaras Vytautas Landsbergis bei kiti žymūs veikėjai ir sostinės gyventojai.

Vytautas Landsbergis, kreipdamasis į minėjimo dalyvius, pabrėžė, kad esminiu pasipriešinimo žodžiu buvo „Ne", „Nesutinku", „Atmetu", „Nepripažįstu"... Tas „Ne" po daug metų teroro buvo pasakytas viešai. „Lietuvoje turi būti Lietuvos valdžia, o ne Maskvos vietininkų valdžia. Tai buvo labai aiški mintis, tik tada dar nebuvo aišku, kaip tai reikėtų pasiekti", - prisimindamas 1987 m. mitingą, kalbėjo europarlamentaras.

Rytis Kupčinskas, dabartinis Sąjūdžio tarybos pirmininkas ir Seimo narys, savo kalboje pažymėjo, jog Rusija iki šiol nepripažįsta to, apie ką buvo kalbama 1987-aisiais Lietuvoje. „Rusija niekaip negali išsivaduoti iš didžiosios paslapties, kad J.Stalinas su Sovietų Sąjunga sukėlė Antrąjį pasaulinį karą". „Daug kas Lietuvoje pasiekta, tačiau tai, ką darė mūsų protėviai, mūsų tautiečiai, kovodami už Lietuvą, mes turime daryti ir dabar, tam, kad ir dabar mūsų neužvaldytų neteisybė, kad nebūtų tokių atvejų, jog žmogus, kovojantis dėl savo vaikų likimo, žeminamas", - sakė parlamentaras.

Sapiegų rūmai sostinės Antakalnyje restauruojami - išgelbėti nuo privatizacijos. Surasta XIX amžiaus sovietmečiu pradingusi plokštė su lotyniško įrašu, 70 metų, nežinota, kur ji buvo. Joje dar išskaitomas užrašas: *„Antakalnis nuo seno didvyrių, poilsis. Iš griuvėsių pakilę didžiuliai rūmai kare pavargusį ramioje taikoje saugos. 1691 Viešpaties metai."*

Rugsėjo 5 d. pranešta, kad interneto svetainėje „KGB veikla Lietuvoje" (www.kgbveikla.lt) įkelti 628 dokumentai, kurie atspindi KGB padalinių Lietuvos miestuose ir rajonuose veiklą, jos specifiką ir agentūros sąrašus XX amžiaus 9-ajame dešimtmetyje. Iš viso sovietų okupuotoje Lietuvoje veikė penki didžiųjų miestų skyriai ir 44 miestų bei rajonų poskyriai. Jų pasiskirstymas atitiko Lietuvos teritorinį administracinį suskirstymą. T. B. Burauskaitė sakė negalinti pasakyti, kiek asmenų iš viso yra sąrašuose, tačiau jie skaičiuojami šimtais. BNS skaičiavimais, paskelbti 53 Vilniuje, apie 300 Kaune, 98 Klaipėdoje dirbę kadriniai darbuotojai.

Dėl didelio lankytojų srauto rugsėjo 6 d. rytą sutriko interneto svetainė, kurioje pirmą kartą paskelbti KGB padalinių miestuose ir rajonuose kadrinių darbuotojų sąrašai. „Tikrai 'užlūžo' dėl didelio srauto. Tiesiog apgulė interneto svetainę. Tikimės, kad per valandą bus sutvarkyta", – sakė Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro vadovė Teresė Birutė Burauskaitė.

Lietuvoje vyksta judėjimas, pasivadinąs „Lietuvos muziejų kaliais", kurie lanko muziejus. Rugsėjo 6 d. meno mylėtojai apsilankė dailininko Prano Domšaičio galerijoje Klaipėdoje. Parodos lankytojai pirmą kartą pamatė didžiąją dalį garsaus tapytojo ekspresionisto sukurtų natiurmortų, aliejinių paveikslų, pasteles, akvareles, ofortus ir piešinius. Dailininkas P. Domšaitis, Karaliaučiaus meno akademijos auklėtinis, po Pirmojo pasaulinio karo išgarsėjo Vokietijoje, o po Antrojo - sulaukė pripažinimo Pietų Afrikoje. Neįkainojamą 665 P. Domšaičio kūrinių kolekciją Lietuvai padovanojo Lietuvių Fondas iš Čikagos 1989-2006 metais.

KREMLIUS SMERKIA „NELEISTINUS" M. ROMNEY KOMENTARUS

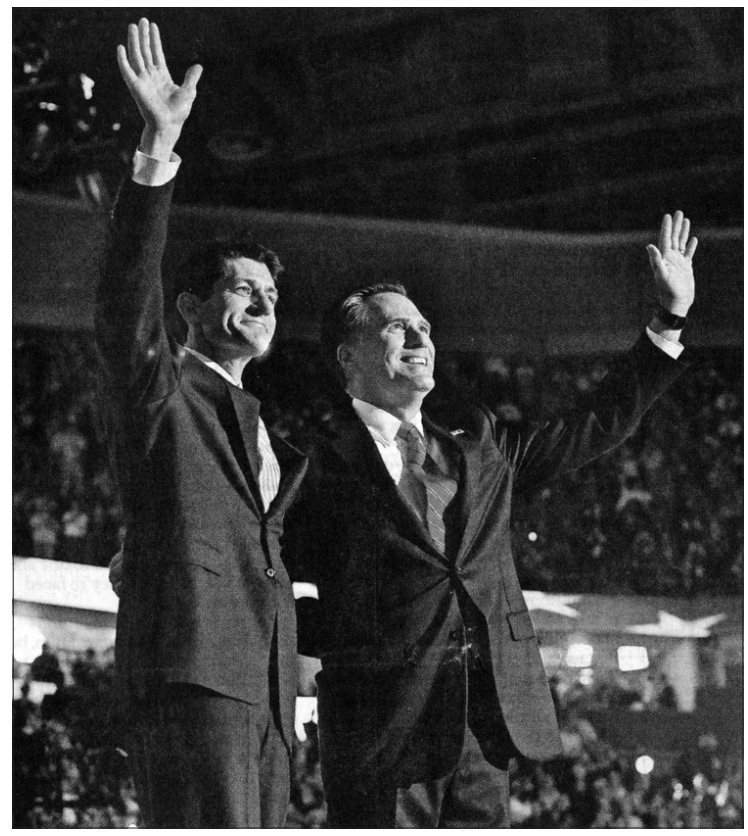

Respublikonų partijos kandidatai JAV prezidento ir viceprezidento pareigoms: Atstovų rūmų Biudžeto komiteto pirmininkas Paul Ryan, kairėje, ir buvęs Massachusetts valstijos gubernatorius Mitt Romney, dešinėje, sveikinasi su rinkėjais partijos suvažiavime Tampa mieste, Florida valstijoje. *Tribune nuotr.*

Rusijos prezidento Vladimir Putin vyriausiasis atstovas spaudai rugpjūčio 31 d. JAV respublikonų kandidato į prezidentus Mitt Romney grasinimus laikytis griežtesnės elgsenos su Maskva pavadino „neleistinais".

„Maskva ir Washington įvairiausiais lygmenimis, ne kartą pabrėždavo savo sampratą, jog neleistina tokia situacija, kai dvišaliai santykiai aukojami, tampa rinkiminių batalijų įkaitais", - sakė Dmitrij Peskov žurnalistų paprašytas pakomentuoti M. Romney žodžius, jog atėjęs į valdžią jis nebūsiąs toks lankstus Maskvos atžvilgiu kaip Barack Obama administracija.

„Kaip jau ne kartą pabrėždavo valstybės vadovas, Rusija yra ir bus suinteresuota plėtoti dvišalius Rusijos ir Amerikos santykius", - nurodė D.Peskov.

Rugpjūčio 30 d. Respublikonų partijos kandidatas į JAV prezidentus M.Romney pažadėjo sugriežtinti JAV politiką Rusijos atžvilgiu.

„Mano administracijoje mūsų draugai sulauktų daugiau lojalumo, o ponas Putin matytų mažiau lankstumo ir tvirtesnį stuburą", - pareiškė M.Romney, skambant pritariantiems delegatų šūksniams.

„Mes gerbsime Amerikos demokratinius idealus, nes laisvas pasaulis yra taikesnis pasaulis", - pridūrė jis.

„Jis (B.Obama) apleido mūsų draugus Lenkijoje, nusigręždamas nuo mūsų įsipareigojimų dėl priešraketinės gynybos, pažadėjęs Rusijos prezidentui (Vladimir) Putin po rinkimų lapkritį, jei bus išrinktas, būti lankstesnis, kaip to nori jis (V.Putin)", - pareiškė M.Romney.

M.Romney priminė, kad taip B.Obama kalbėjo 2012-ųjų kovą Seule, susitikęs su tuometiniu Rusijos prezidentu Dmitrij Medvedev, ir prašė perduoti tai V.Putin. JAV prezidento ištartus žodžius, sakomus ne žiniasklaidai, tada nugirdo žurnalistai, nes vienas mikrofonų netoli abiejų vadovų nebuvo išjungtas. ***ELTA***

„NORIU, KAD B. OBAMA VĖL TAPTŲ JAV PREZIDENTU"

Buvęs JAV prezidentas Bill Clinton rugsėjo 5 d. pareiškė amerikiečiams „visa savo širdimi" tikintis, jog dabartinis šalies vadovas Barack Obama išgelbėjo ekonomiką, užtikrindamas geresnį gyvenimą negu prieš ketverius metus, todėl turėtų būti perrinktas.

Dvi kadencijas dirbęs prezidentas demokratas, kuris tebėra itin populiarus, praėjus beveik 12 metų po pasitraukimo iš posto, išreiškė nuoseklų, nedviprasmišką ir jausmingą palaikymą B.Obama pasiekimams per pirmąją kadenciją, taip pat kritikavo jo varžovus respublikonus.

„Nei vienas prezidentas - nei aš, nei bet kuris iš mano pirmtakų, nebūtų galėjęs visiškai atitaisyti žalos, kurią jis rado, vos per ketverius metus", - B.Clinton sakė savo kalboje Demokratų nacionaliniame suvažiavime, kuri buvo tiesiogiai transliuojama geriausiu eterio laiku.

„Jis paklojo pamatus naujai moderniai sėkmingai bendro klestėjimo ekonomikai, ir jeigu jums kada nors prireiktų prezidento kontrakto - jūs tai pajusite. Pajusite tai, žmonės", - pareiškė B.Clinton, kuriam, regis, skaudėjo gerklę. B.Clinton, kuris oficialiai įvardijo B.Obama partijos kandidatu per lapkritį vyksiančius prezidento rinkimus, linktelėjo savo buvusiam varžovui, kai jaunesnis šalies vadovas prisidėjo prie jo scenoje, salėje aidint atsistojusių žiūrovų plojimams. ***AP***

JAV Valstybės sekretorė Hillary Clinton paskutinį kartą vedė pasitarimus su Kinijos Užsienio reikalų vadovu Dai Bingguo (antras dešinėje), kad kinai rastų visiems priimtiną sprendimą dėl ginčytinos priklausomybės teritorijų, nes Kinija reiškia pretenzijas į beveik visą Pietų Kinijos jūrą. Taip pat, kad nebepadėtų Sirijos prezidentui Bashar al-Assad, Iranui ir Šiaurės Korėjos komunistams. Į visus šiuos klausimus JAV Valstybės sekretorė nesulaukė patenkinamo atsakymo. ***Pool nuotr.***

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428
E-mail: dirva@ix.netcom.com
P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE ● CLEVELAND, OHIO ● 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis", Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor
2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. - Subscription per year - $55.00, first class - $78. Single copy - $1.00. Air mail overseas - $130.00.

Prenumerata metams - $55.00, pusei metų - $40.00, pirma klase - $78. Oro paštu į užsienį metams - $130.00. Atskiro numerio kaina - $1.00. Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

MANHATTAN DEKLARACIJA – SĄŽINĖS BALSAS

JAV prezidentui B. Obama pasisakius prieš žmonijos puoselėtas vertybes - prieš gyvybę, prieš tradicinę santuoką, prieš sąžinės išpažinimo laisvę ir prieš religijos išpažinimą, Jungtinė katalikų, evangelikų ir ortodoksų koalicija paskelbė beveik milijono asmenų pasirašytą dokumentą, pavadintą. Manhattan Deklaracija.

Deklaracija atskleidžia žmonėms daromą žalą, kai uždaromos ligoninės, kurios nesutinka daryti abortų ir tos įstaigos, kurios atsisako perduoti vaikučius dviejų vyrų ar dviejų moterų globon.

Pripažinus krikščioniškųjų institucijų trūkumus, Deklaracija primena, kad krikščionys pasaulio žmonijai atliko daug vertingų darbų. „Mes skelbiame palikimą tų krikščionių, kurie gynė nekaltas gyvybes, pasipriešindami romėnų žudymui. Nuoširdžiai primename tuos tikinčiuosius, kurie aukojo savo gyvybę slaugydami sergančiuosius ir mirštančius maro metu ir kurie drąsiai mirė koliziejuose, neatsisakydami savo tikėjimo Viešpačiu."

Pasirašiusieji, tarp jų ir įvairių krikščionių Bendrijų vadovai - Philadelphia kardinolas Justin Rigali, Ortodoksų Bažnyčios Amerikoje metropolitas primas Jonah Paffhausen, Washington, DC, arkivyskupas Donald Wuerl, New York kardinolas Timothy Dolan, Evangelikų sąjungos pirmininkas Leith Anderson, Anglikonų Bažnyčios Amerikoje primas Robert Dunkan ir daugelis kitų. Jie negali tylėti, kad „mūsų krašte tebėra noras kėsintis į negimusiųjų, neįgaliųjų, vyresniųjų amžiumi gyvybę, kai norima pakeisti esminę santuokos institucijos supratimą, kad religijos laisvė ir žmogaus sąžinės teisės pažeidžiamos naudojant prievartą tikinčius asmenis priversti elgtis prieš savo įsitikinimus."

Deklaracijos skelbėjai savo tiesą pareiškia: „Mes esame krikščionys, kurie atmetėme istorijoje susidariusius bažnytinius skirtumus, susibūrėme, kad pareikštume savo teisę ir pareigą kalbėti ir veikti ginant šias teises... Didžiulė žmonijos patirtis patvirtina, kad santuoka yra svarbiausia institucija išsilaikyti žmonių auklėjimuisi ir visuomenės gerovei. Kur santuoka yra gerbiama, iš jos plaukia gėris patiems vedusiems, jų vaikams ir bendruomenei. Tačiau, jei santuoka ima menkėti, tuoj prasideda visokio pobūdžio socialinės negerovės. Gimsta vaikai ne santuokoje - prieš 50 metų JAV tik 5% visų vaikų gimė ne santuokoje, o šiuo metu jau 40%. Begalybė skyrybų. Deklaracija teigia, kad didžioji blogybė yra tai, jog bandoma pakeisti santuokos supratimą, pripažįstant dviejų vyrų ar dviejų moterų lytinę partnerystę ir net lytiškai santykiaujančių grupes."

Prez. B. Obama gegužės 9 d. pareiškė, kad jis pripažįsta „tos pačios lyties asmenų santuoką". Pradėtas net spaudimas, kad tokios poros gali adaptuoti sau vaikus. Kai kur valdžios mokyklose imta aiškinti mokiniams apie homoseksualų „gėrį" ir kad valstybės teisė viršija tėvų teisę.

JAV-se matomi dideli moralinio, dvasinio ir teisinio nužmogėjimo reiškiniai. Prezidentas, kuris baigia savo kadenciją, kuria įstatymus, kurie prievartauja krikščionių ir kitų religijų tikėjimo išpažinimo teises, įstatymais propaguoja abortus, pažeisdamas beginklių negimusiųjų gyvybę ir griauna prigimtinę santuokos instituciją. Jungtinė krikščionių Manhattan Deklaracija tuo pareiškė griežtą protestą tokiems prezidento kėslams. (Internete: www.manhattandeclaration.org.)

Gaila, kad prezidentas, kuris atsiprašinėja musulmonų, kad jų Koranas buvo nepagerbtas, net to dar neįrodžius, bet negalvoja atsiprašyti, kad savo nuostatais pats pažeidžia krikščionių teises ir verčia juos elgtis prieš jų sąžinę ir tikėjimą.

S. Tūbėnas

GRĖSMIŲ SĄRAŠO VIRŠUJE – IR LIETUVOS VALSTYBĖ

Apie Rytinio kaimyno keliamą pavojų Baltijos šalyse kalbama seniai, tačiau pats kaimynas mūsų valstybę taip pat vadina atvirai priešiška. Pastaruoju metu į priekį pajudėję energetiniai Lietuvos projektai taip pat erzina Maskvą ir net yra netiesiogiai priskiriami prie bendrų išorinių grėsmių Rusijos Federacijos saugumui.

Kas ir kodėl kelia nerimą didžiausios pasaulio valstybės vadovams bei kariškiams? Kokie reiškiniai, įvykiai ir poslinkiai juos labiausiai erzina, kuomet sparčiau ima suktis propagandos mašinos velenas? Tai – sudėtingi procesas, o atsakymai į šiuos klausimus slypi giliai, tačiau bent į dalį jų galime atsakyti stebėdami įtakingų Maskvos veikėjų pareiškimus viešoje erdvėje.

„Generole, kaip vertinate planuojamą NATO plėtrą į Rytus?", - 1996 metų birželį prie vienos rinkimų apylinkių Maskvoje paklausiau buvusio Rusijos desantininkų generolo Aleksandr Lebed, kuris prezidento rinkimuose tąsyk metė iššūkį pirmojo ryškumo Rusijos politikos figūroms – Boris Jelcin ir Genadij Ziuganov.

„Atsuksime NATO savo galingą ir plačią nugarą", - su šypsena lūpų kraštuose atsakė generolas, sukeldamas žurnalistų juoko bangą. Šis vieno garsiausių XX amžiaus pabaigos Rusijos karinių vadų pokštas nuskambėjo kaip paradoksas, nes A. Lebed, toli gražu nepanašus į „gulbę" (jo vadovaujami desantininkai pelnė prieštaringą reputaciją per operacijas Afganistane, Azerbaidžane ir Padnestrėje) paprieštaravo tuometinei Rusijos valdžios neigiamai retorikai dėl Rytų Europos valstybių siekio tapti NATO narėmis.

Kariuomenės vaidmenį valstybėje padidinti raginęs A. Lebed, 1996 metais suderėjęs su čečėnų kovotojų vadu Aslan Maschadov Chasavjurto taikos susitarimus, viešai teigė, kad didžiausias grėsmes ne tik demokratijai, bet ir visai Rusijai pirmiausia sukelia konfliktai šalies viduje.

Antrosios pagal dydį Rusijoje Krasnojarsko srities gubernatoriumi tapęs A. Lebed 2002 metais žuvo sraigtasparnio katastrofoje, tad tegalime spėlioti, kokį vaidmenį šis politiku tapęs generolas būtų galėjęs atlikti V. Putin Rusijoje. Neginčijama, kad Kremliaus režimas yra palankus jam lojaliems „vanagams", ir pastarieji nesudėtingai įgyvendina savo vizijas. Vienas ryškiausių šio šimtmečio pradžios „vanagų", turinčių įtakos visai Rusijos geopolitikos laikyseną – Rusijos ginkluotųjų pajėgų Generalinio štabo viršininkas armijos generolas Nikolaj Makarov. **Šiam generolui priskiriama „prevencinio smūgio" NATO šalims idėja**, jei Europoje bus toliau plėtojamas priešraketinis skydas.

Saugumu besidomintys Lietuvos politikai pokalbiuose apie Rusijos karines ambicijas mūsų regione neretai mini N. Makarov, ypač dažnai prisimindami jo įvardytą oficialų karinių grėsmių Rusijos Federacijai suvokimą.

Kaip grėsmę Nr. 1 Rusijos Generalinio štabo vadovas įvardija Vakarų siekį užtikrinti energetinį saugumą „pažeidžiant Rusijos ekonominius ir politinius interesus". Anot Maskvos, aiškiausi tokios grėsmės liudijimai – Europos Sąjungos energetikos chartijos pasirašymas ir NATO energetinio saugumo prioriteto išskyrimas.

Tokiame fone strategiškai svarbiais objektais tampa ir **Visagino atominės jėgainės statybvietė**, ir Vilniaus Antakalnio rajonas, nes būtent čia įsikūrusioje Lietuvos karo akademijoje steigiamas NATO energetinio saugumo kompetencijos centras.

Antroji grėsmė – strateginio karinių pajėgų balanso pažeidimas. Tai, anot N. Makarov, globalios priešraketinės sistemos elementų dislokavimas, tarpžemyninių balistinių raketų atsiradimas įprastinėje ginkluotėje.

Trečioji generolo įvardyta grėsmė – Jungtinių Valstijų pirmavimas pasaulyje išsaugojimas, JAV ir NATO karinių pajėgų dislokavimo ir atsakomybės zonų išplėtimas. Ši grėsmė identiška pagrindiniam pavojui, kuris įvardytas Rusijos nacionalinėje saugumo strategijoje iki 2020 metų, o būtent – pasaulio saugumo sąrangos, pagrįstos Šiaurės Atlanto Aljansu, stiprėjimas.

Ketvirtoji grėsmė – Vakarų sąjungininkų karinės technikos ir technologijų pranašumas. Rusijai kelia nerimą spartus aukštųjų technologijų pasiekimų diegimas karinėje pramonėje, taiklių ginklų bei nuotolinio valdymo bei robotizuotų gynybos sistemų kūrimas.

Lietuviai taikosi į Karaliaučių?

N. Makarov įvardyta penktoji grėsmė – itin prieštaringa. Generolas teigia, jog Rusijai ir jos sąjungininkėms keliamos teritorinės pretenzijos. Vokietija ir Lietuva esą taikosi į Kalinigrado sritį, Lenkija – į Baltarusijos dalį, teritorinių pretenzijų Rusijai esą turi Estija, Suomija ir Norvegija. Pirmajame grėsmių dešimtuke taip pat minimi tarptautinės teisės pažeidimai, konfliktų Azijoje galimybė, kova dėl gamtos išteklių įsisavinimo Arktyje, Europos Sąjungos greitojo reagavimo pajėgų formavimas, kosmoso ginklavimas ir kt.

Kiek Rusijos generalinio štabo požiūris į grėsmes atspindi šios šalies realius veiksmus? Pertvarkant Rusijos ginkluotąsias pajėgas, ypatingas dėmesys skirtas Vakarų karinei apygardai, kuriai priskiriamas ir Karaliaučiaus kraštas. Lietuvos ir Lenkijos kaimynystėje dislokuoti Rusijos daliniai turi nuolatinės parengties statusą, didinamas ten tarnaujančių karių skaičius.

Rusija investuoja į strateginę infrastruktūrą Kaliningrado srityje, atnaujina ginkluotę, kovinę techniką ir Baltijos laivyno laivus. 2009 metais Rusijos ginkluotųjų pajėgų pratybose „Zapad" („Vakarai") buvo imituojamas Rusijos užgrobtų Baltijos valstybių teritorijų gynimas nuo atvykstančio NATO pastiprinimo.

2011 metais pratybų „Proryv" („Proveržis") metu buvo repetuojamas Karaliaučiaus srityje dislokuotų Rusijos pajėgų susijungimas su sąjungininkais iš Baltarusijos, atkertant maždaug 100 kilometrų ilgio sausumos koridorių, jungiantį Lietuvą ir Lenkiją. Prie Karaliaučiaus aktyvuota nauja tolimojo nuotolio radiolokacinė stotis „Voronež DM".

Tikėtina, kad Karaliaučiaus srities geografiniame centre, prie Černiachovsko mobiliose baterijose dislokuotos naujos taktinės raketų „žemė-žemė" sistemos „Iskander". Kalbama apie naujų zenitinių raketinių kompleksų „S-400" dislokavimą. „Iskander" ir „S-400", kaip galimą atsaką į NATO priešraketinį skydą,

(Nukelta į 8 psl.)

KUR SLYPI LIETUVOS VALSTYBINGUMO ŠALTINIS?

Seime pagaliau parengtas ir registruotas Tautos istorinės atminties įstatymo projektas. „Šį įstatymo projektą parengti paskatino siekiai puoselėti istorinę sąmonę ir atmintį kaip žmogaus vertybių orientacijos ir Tautos valstybės egzistencijos pamatą. Tai bendro susirūpinimo istorijos politikos būkle Lietuvoje dalis. Vieningas bendros istorijos praeities suvokimas yra kiekvienos tautos (...) išlikimo ir gyvybingumo sąlyga. Kartu tai - valstybingumo garantas" – taip projekto autoriai grindžia šio įstatymo svarbą.

Lietuvos užsienio reikalų ministras A.Ažubalis ėmėsi iniciatyvos suburti istorikus, kurie parengtų knygą apie Lietuvos istoriją, apjungsiančią tarpusavyje konkuruojančias Lietuvos istorikų sroves ir mokyklas. Tai sveikintinas žingsnis, nes kiekviena save gerbianti valstybė savo užsienio politiką bei diplomatiją sieja su istorinės atminties politika.

Istorinės atminties politikos svarba

Istorinės atminties politika, kartu su švietimo politika, yra du svarbiausi ramsčiai tautos gyvybingumui palaikyti, nes tik taip iš kartos į kartą galima perduoti patriotizmą, įtvirtinti istorinį pasakojimą, formuojantį tautos istorinę sąmonę. Inga Vinogradnaitė istorinę sąmonę apibrėžia kaip praeities sudabartinimu pasižymintį specifinį santykio su praeitimi būdą. Istorinė sąmonė lemia žmogaus poreikį grįžti prie istorijos, ja remtis mąstant dabartį ir projektuojant ateitį. Tai reiškia, jog konkuruojant skirtingiems istoriniams pasakojimams, kurie reikštųsi skirtingais lemtingų Lietuvos istorijos procesų, lūžių ir asmenybių vertinimu, gali būti projektuojamos ir skirtingos Lietuvos valstybingumo raidos vizijos. Tai ypač aktualu šiandien kuriant įvairius Lietuvos ateities scenarijus, nagrinėjant Lietuvos kaip nacionalinės valstybės ir Europos integracijos santykį, ieškant Lietuvos vietos geopolitinėje ir kultūrinėje Europos architektūroje.

Nereikia abejoti, jog tiek priimant, tiek ir įgyvendinant Tautos istorinės atminties įstatymą kryžiuosis daug įvairių ideologinių iečių. Vieni kaltins įstatymo autorius siekiu primesti savo istorinį aiškinimą, o kiti prikiš istorijos „supolitinimą" ir socialinės inžinerijos apraiškas bei ragins „istoriją palikti istorikams".

Šiandieninių euro-integracinių ir globalizacinių vėjų kontekste vienas iš svarbiausių tautos istorinės atminties klausimų tebėra toks - kas yra pamatinis Lietuvos valstybingumo šaltinis. Ar tai vasario 16–osios tautinė Lietuva? Gal tai unijinė Abiejų Tautų Respublika, kurios istorinės reminiscencijos šiandien padėtų neva uždarą lietuvišką tautinį tapatumą „atverti" europietiško identiteto platybėms?

Ginčą šiuo klausimu bene geriausiai iliustruoja skirtingi istorikų vertinimai dėl to, kas vyko 1919–1920 metais tarp Lietuvos ir Lenkijos. Vieniems tai buvo dviejų tautinių valstybių konfliktas, galiausiai pasibaigęs Vilniaus krašto okupacija. Kita pusė teigia, jog tai buvo pilietinis karas tarp vadinamųjų jaunalietuvių (kuriuos šio požiūrio autoriai vertina kaip filologinį produktą) ir vadinamųjų senalietuvių, t.y. lenkiškai kalbančio, bet politiškai lietuviškai mąstančio elito, prie kurio mėginama priskirti netgi maršalą J.Pilsudskį ir generolą L.Želigovskį.

Tokios istorinių interpretacijų takoskyros tik dar kartą įrodo, kad istorijos nereikėtų palikti vien tik istorikams, nes vieną dieną gali atsitikti taip, kad Lietuvos istorijos vadovėliuose įsitvirtins pasakojimas, kad tautinė Lietuva tebuvo imperinės (tiek carinės, tiek ir sovietinės) Rusijos geopolitinis projektas, skirtas kiršinti lietuvius su lenkais, o tokie „senalietuviai" kaip J.Pilsudskis ir L.Želigovskis norėjo mus apsaugoti nuo šios geopolitinės klaidos.

Būtent šio požiūrio šalininkai, kurie ir šiandien savo ideologinį nuoseklumą įrodinėja skatindami lietuvių tautiškumą „tirpdyti" naujų postmodernių tapatybių paieškose, ironiškai siūlo į šiuolaikinę Lietuvą nebežvelgti XIX ar XX amžiaus pradžios lietuvio akimis ir taip **atsisakyti nacionalinės valstybės tradicijos**. Akivaizdu, jog 1918-ųjų metų vasario 16 dieną gimusią tautinę Lietuvą jie vertina kaip filologinį produktą, kuris šiandieninėje postmodernių tapatybių kūrimosi akivaizdoje, anot jų, **tėra visiška atgyvena**.

Kai tokie pasvarstymai neperžengia intelektualinių provokacijų ribų - jokių problemų. Daug didesnė problema kyla tada, kai tokį istorinį pasakojimą ir juo paremtas ateities valstybingumo vizijas ima plėtoti politinis elitas.

Ką reiškia Lietuva kaip tautinė valstybė?

Dažnai teigiama, kad tautinė nepriklausoma Lietuva simbolizuoja priešingybę respublikoniškai pilietybės vizijai, kuri būtų išsaugojusi itin vertingus ryšius su istorine Abiejų Tautų unijine tradicija ir paklojusi pamatus neva modernesnei valstybingumo versijai bei geopolitinei regiono sanklodai. Maždaug taip pat ir šiandien argumentuojama, kodėl reikėtų nuimti tautinius akinius ir „ištirpdyti" Lietuvą europinėse struktūrose. Tik šiandien, visiškai kitaip nei prieš 100 metų, tas pats tautiškumas jau nebėra revoliucinga senąją politinę ir socialinę sanklodą griaunanti jėga, o atvirkščiai - siekia išsiaiškinti, kas slypi naujų tapatybės formų ir politinių erdvių – pirmiausia dirbtinos ir nenatūralios pan-europietiškos tapatybės – paieškose.

Akivaizdu, jog unijinės valstybės su Lenkija tradicija ir lietuviškas tautiškumas – dvi skirtingos politinės, ideologinės ir kultūrinės srovės (o kartu ir mąstymo tradicijos), kurios XIX a. pabaigoje ir XX a. pradžioje projektavo skirtingas Lietuvos politinės bendruomenės raidos vizijas. Istorija liudija, jog unijinis paveldas buvo įveiktas tautinio sąjūdžio.

Unijinės tradicijos šalininkai teigia, kad apsisprendus Lietuvą kurti kaip tautinę valstybę iš valstybingumo kūrimo buvo eliminuota didelė dalis senojo „lenkiškai kalbančio, bet politiškai lietuviškai mąstančio" elito. Pasak tautinės valstybės kritikų, tautiškumui sugriovus senąją pilietiškumo sampratą buvo nutraukta ilga valstybingumo tradicija, o Lietuva prarado galimybę sulaukti savojo Manerheimo (nuoroda į švedakalbį Suomijos didvyrį).

Be to, anot unijinės tradicijos šalininkų, Lietuvos kaip nacionalinės valstybės vizija užprogramavo tragišką geopolitinę klaidą: remiantis Rusijos bei Vokietijos veiksniais neigti Lenkijos įtaką Lietuvoje. Būtent ši klaida neleido Vidurio ir Rytų Europoje susiformuoti „sanitariniam kordonui", kuris bent jau teoriškai galėjo sulaikyti Rusijos skverbimąsi į Vakarus.

Reikia pripažinti, jog kai kurie iš šių argumentų yra verti dėmesio ir apmąstymų. Laisvos Lietuvos užsienio politikos architektų turbūt neišvengiamai pasirinkta formulė „mes be Vilniaus nenurimsim" (kaip alternatyva „nepriklausomybė svarbiau nei Vilnius") pavertė Lietuvą

Lietuvos Užsienio reikalų ministerijoje rugpjūčio 30 d. pristatytas būsimas aistrų ir diskusijų objektas – knyga „Lietuvos istorija". Knygos autoriai: profesoriai Alfonsas Eidintas, Alfredas Bumblauskas, Antanas Kulakauskas ir mokslų daktaras Mindaugas Tamošaitis, gausiai susirinkusiems istorijos gurmanams, akademikams ir ambasadoriams pristatė leidinį apie nenutrūkstamą Lietuvos politinę istoriją. ***delfi.lt***

Sovietų Sąjungos geopolitiniu įkaitu, nes vieninteliai sovietai 1920 m. liepos 20 d. Taikos sutartimi Vilnių buvo pripažinę Lietuvai ir šiuo pripažinimu visą laiką grindė savo „skaldyk ir valdyk" geopolitiką. Suprantama, jog tai geoistorinė pamoka, kurią visada savo galvose turi turėti ir šiandieniniai tiek Lietuvos, tiek ir Lenkijos užsienio politikos architektai.

Nepaisant to, unijinės valstybės šalininkai negali paaiškinti, kas būtų atsitikę, jeigu Lietuva visgi būtų pasukusi savo vairą link „sumodernintos" unijinės su Lenkija valstybės vizijos, kai pati Lenkija jau buvo negrįžtamai susiformavusi kaip tautinė valstybė. Juk bene svarbiausias to meto epochos bruožas – procesas, kai tautinės valstybės kilo, o tradicinės daugiatautės imperijos, nepaisant kai kurių bandymų jas sumoderninti, iro.

Be to, kaip taikliai pastebi Kęstutis Skrupskelis, dažnai Lietuvos istorinę raidą norima įsprausti į priešpriešos tarp pilietinės ir tautinės valstybės rėmus, pirmąją siejant su tikrąja demokratija, tolerancija, plačiu žvilgsniu, aukštesne kultūra, o antrojoje įžvelgiant tik siaurus nacionalistinius interesus. Tad ar iš tikrųjų tautinė XX a. pradžios Lietuva tebuvo etnolingvistinis (filologinis) produktas? O gal atvirkščiai – tai buvo procesas turėjęs ne tik aiškią tautinę, bet ir politinę programą?

Lietuvos valstybingumo atraminiai taškai

Per du pirmosios nepriklausomybės dešimtmečius pavyko subrandinti politinės bendruomenės tradicijas, kurios užtikrino Lietuvos valstybingumo idėjos tęstinumą. Antisovietinis 1941 m. pavergtos tautos sukilimas, stipriausias Baltijos šalyse rezistencijos judėjimas, liudija, jog tautinė Lietuva tikrai nebuvo tik filologinis produktas. Tautinė Lietuva paklojo savaveiksmės politinės bendruomenės pamatus, kurios tradicijas siekė puoselėti jau ir sovietiniame kalėjime gyvenusios ir iš jo ištrūkti siekusios kartos.

Be to, tautinė Lietuva atrado receptą ir kitų tautinių bendrijų įsitraukimui į Lietuvos politinį, socialinį ir kultūrinį valstybės gyvenimą. Tokią įsitraukimo formulę puikiai nusakė Lietuvos teisininkas ir teisėtyrininkas M.Romeris: „Esu lenkas, tikras Lietuvos pilietis, Lietuvos kraštietis, bet ne Lenkijos pakraščio gyventojas... Lietuva man su sostine Vilniumi yra bendra lietuvių ir Lietuvos lenkų krašto Tėvynė".

Visos pokario rezistencijos, disidentų judėjimo, Lietuvos laisvės lygos vertybinė atrama – tai ne kokie nors Abiejų Tautų Respublikos idealai, o tautinės Lietuvos, kaip savarankiškos politinės bendruomenės, tradicija. Ar būtume turėję tokią rezistenciją be tautinės Vasario 16-osios? Ar 1990 m. kovo 11-ąją būtume atkūrę nepriklausomą Lietuvą, jeigu 1918-aisiais būtume susitaikę su Lietuvos kaip kantono vaidmeniu kad ir sumodernintoje Abiejų Tautų federacijoje?

1941 m. birželio sukilimas yra Lietuvos 1941-1990 m. ilgosios rezistencijos pradžia. Rezistencija ir vėlesnis disidentinis judėjimas – idėjinė jungtis tarp Vasario 16-osios ir Kovo 11-osios, kartu tai - Lietuvos valstybingumo pamatas. Būtent ši jungtis turėtų būti Lietuvos istorinės atminties „raudonoji linija", tautos istorinės atminties šerdis.

Pasirinkta šios linijos brėžimo vieta kartu atsako į klausimą, ką mums reiškia Lietuva kaip tautinė valstybė.

O visiems tiems, kurie tautinę valstybę sieja su uždarumu, nedemokratiškumu,

(Nukelta į 6 psl.)

A. ŠAPOKOS IR TAUTININKŲ PASTANGOMIS KURTA ANTILENKIŠKA LIETUVOS ISTORIJA

Lietuvos istorikas Alfredas Bumblauskas teigia, kad Adolfo Šapokos ir tautininkų pastangomis ilgą laiką buvo kuriama antilenkiška Lietuvos istorija, kurios pagrindinis motyvas – Rusija išgelbėjo lietuvybę nuo lenkų kultūros ir kalbos dominavimo. Tačiau, pasak profesoriaus, šitokios idėjos atsisakyta naujojoje knygoje, kurioje trumpai pristatoma Lietuvos istorija – ši knyga bus verčiama į užsienio kalbas ir prieinama užsieniečiams.

A. Bumblauskas rugpjūčio 4 d. dalyvavo Užsienio reikalų ministerijos surengtame knygos „Lietuvos istorija" pristatyme, kur išsakė **kritišką požiūrį į A. Šapokos ir tautininkų kurtą istorinį naratyvą**.

Tuo tarpu užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis savo kalboje kaip tik citavo A. Šapoką ir vadino jį „kultiniu Lietuvos istoriku".

Knyga, kurioje trumpai aprašoma Lietuvos istorija, išleista rengiantis Lietuvos pirmininkavimui Europos Sąjungai. Tarp jos autorių yra ne tik A. Bumblauskas, bet ir Alfonsas Eidintas, Antanas Kulakauskas bei Mindaugas Tamošaitis.

Vilniaus universiteto profesorius A. Bumblauskas teigia, kad nors ši knyga nėra antismetoniška, tačiau joje atsisakoma požiūrio, kad Rusijos, Austrijos-Vengrijos ir Vokietijos imperijos įvykdytas Abiejų Tautų Respublikos padalijimas iš esmės išgelbėjo iš lenkų kultūros ir kalbos dominavimo. „Nepasakyčiau, kad visa ši knyga yra antismetoninė, nors A. Eidintas gal daugiau pasakytų, nes vienas kritiškiausių ir analitiškiausių A. Smetonos politikos vertintojų, bet A. Smetonos tautininkų ir jų idėjas išreiškusio A. Šapokos pastangomis buvo sukurta antilenkiška Lietuvos istorija. Tai šita knyga, man atrodo, šiek tiek atstato viską į vėžes", - pristatyme kalbėjo istorikas.

„Drįstu sakyti, kad 1792 m. liepos 23 d. posėdyje, kuris buvo nutylėtas tautininkų ir A. Šapokos, kai 5 balsais prieš 7 buvo pralaimėta alternatyva priešintis Rusijai, bei **Jaketerina po šiai dienai tebeslegia mus**. Mes manome, kad taip Rusija išgelbėjo lietuvybę. Egzistuoja pilna seka: Jekaterina, tada S. Muravjovas, tada didysis Leninas, didysis Stalinas - be šitos ketveriukės, Lietuva nebūtų išsivadavusi iš lenkų kalbos ir kultūros dominavimo. Tai šitokios idėjos drįsau atsisakyti", - aiškino A. Bumblauskas.

Tačiau profesorius pažymėjo, kad vieningos ir vienodos Lietuvos istorijos niekuomet nebebus, nes istorijos moksle einama prie nuomonės, jog

„Lietuvos istorija" knygos autoriai (iš k.): Antanas Kulakauskas, Mindaugas Tamošaitis, Alfonsas Eidintas, Alfredas Bumblauskas. *delfi.lt*

egzistuoja skirtingi istoriniai naratyvai, arba pasakojimai, kurie lemia, kaip asmuo žvelgia į istoriją. „Vadinasi, iš tėvelių, mamyčių, bobulės ir babytės, esi išgirdęs kažkokią Lietuvos istorijos viziją, pavyzdžiui tokią: po Vytauto Lietuva nuskendo, išniro iš vandens tik prie Basanavičiaus. Štai trys dėmenys, didysis naratyvas pasakytas vienu sakiniu. Ir toks sakinys slegia, natūralu, kad istorikai pradeda rašyti pagal tokį modelį", - teigė Vilniaus universiteto profesorius.

Lietuva sėkmingai vystėsi ir autoritariniu periodu?

A. Bumblauskas taip pat pasakojo, kad Lenkijoje kuriamas naujas istorijos muziejus, kuriame atsisakoma nuostatos, kad Abiejų Tautų Respublika buvo lenkų valstybė.

„Lenkija, kuri ilgai kartojo, jog mūsų bendra istorija yra *Rzeczpospolita Polska*, tikrai atsisako šios koncepcijos, tą liudiju atsakingai. Pasirinkta koncepcija *Rzeczpospolita wielonarodowa*", - sakė A. Bumblauskas.

Mykolo Romerio universiteto profesorius Antanas Kulakauskas, nagrinėjęs XIX amžiaus laikotarpį Lietuvai esant Rusijos imperijos dalimi, sako, kad šis amžius mūsų šaliai buvo kaip „savotiška senosios Lietuvos pomirtinė istorija ir naujosios Lietuvos prenatalinė istorija".

XX-ajame amžiuje atgimė nauja parlamentinė valstybė, kurioje, pasak istoriko ir diplomato A. Eidinto, buvo priimami demokratiškesni įstatymai nei Europoje – pavyzdžiui, Lietuvoje buvo leista balsuoti moterims

„Lietuvos valstybė atgimė kaip demokratinė valstybė ir daugelis Steigiamojo Seimo priimtų įstatymų, pavyzdžiui Rinkimų įstatymas, buvo demokratiškesni negu Prancūzijos – moterims leido balsuoti, o Prancūzijoje jos dar negalėjo balsuoti", - pasakojo A. Eidintas.

1926 m. demokratinės Lietuvos vystymasis buvo nutrauktas A. Smetonos ir jo šalininkų įvykdyto perversmo, tačiau A. Eidintas atkreipia dėmesį, kad dėl to Lietuva netapo izoliuota tarptautinėje erdvėje, nes aplink irgi vešėjo nedemokratiniai vienpartiniai režimai. „Parlamentarizmas dar nebuvo prigijęs, nebuvo suprastas ir įsisavintas, tad atrodė kaip, atsiprašau, balaganas, kai neįmanoma nieko priimti, susitarti, o Seimas atrodė nekompetentingas", - teigė A. Eidintas, pridūręs, jog perversmu nebuvo sustabdyta valstybės pažanga.

„Mes turime matyti, kad kilimas buvo, buvo progresas, užaugo nepriklausomybės karta, kuri išlaikė visą idėją ir pernešė kitoms kartoms. Galų gale Sąjūdžio Lietuvą atkūrė sovietmečiu augę ir brendę žmonės, bet tos idėjos buvo atėję iš tos Lietuvos, kuri buvo pavyzdys", - teigė diplomatas.

Jo teigimu, didžiausia problema nepriklausomybės laikotarpiu Lietuvai buvo tarptautinė politika, mat būdama itin maža Lietuva vaidino „nenormaliai didelį vaidmenį tarptautiniuose santykiuose" dėl Vilniaus klausimo, konflikto su Lenkija ir Klaipėdos klausimo. „Jeigu žiūrėsite į šitų dviejų problemų sprendimą, tai vienu metu Lietuvos diplomatijai reikėjo piešti rutulį ir kvadratą, kadangi dėl Vilniaus mes reikalavome sienų revizijos, o dėl Klaipėdos reikalavome *status quo*", - pasakojo A. Eidintas. *delfi.lt*

KOLABORAVIMAS IR MASINĖS ŽUDYNĖS

Arvydas Anušauskas

RECENZIJA (V)

Visai įmanoma, kad A. Klimaičio kontroliuojami žydų pogromų dalyviai turėjo būtent tokius pažymėjimus. Kai 1941 m. birželio 28 d. buvo pradėtas formuoti pagalbinis policijos batalionas (Tautinio darbo apsauga – TDA), į pirmąsias kuopas – 3-iąją ir 4-ąją – buvo priimti būtent vyr. ltn. B. Norkaus būrio dalyviai (122). K. Stang TDA bataliono užduotis padalijo į dvi dalis: „sargyba" ir „parama egzekucijoms". Pastarajai užduočiai vykdyti buvo imami vyr. ltn. B. Norkaus būrio dalyviai. Tiesa, K. Stang spėlioja, kad prireikus į šaudymo komandas galėjo būti imami ir VII forte ėję sargybą TDA bataliono dalyviai (143). Čia pat pateikiamas bataliono sargybų VII forte sąrašas. Tačiau autorius nelabai atsižvelgė į vieną detalę: **juk didžiosios žudynės VII forte vyko iki liepos 7 d., ir tik po jų buvo suorganizuota nuolatinė sargybos sistema.** 1-osios ir 2-osios kuopų saugomas centrinis kalėjimas taip pat nebuvo egzekucijų vieta. Manyčiau, kai knygoje pateikiamas bataliono 1,755 dalyvių sąrašas (tarp jų ir 335 vyrų, kurie tarnavo vos po kelias dienas), daugybei spėliojimų ne pati tinkamiausia vieta. Šiaip jau išaiškėjo, kad K. Stang savo knygoje dažnai gana spekuliatyviais samprotavimais mėgino pagrįsti tezę, jog „lietuvių kolaborantus okupantai laikė labai patikimais" (188), pasitikėjo jais labiau negu latviais ar estais. Nemanau, kad knygos autorius nežino, jog lietuvių policininkų Lietuvoje buvo santykinai mažiau negu kitose Ostlando dalyse. Tai buvo vienintelės vokiečiams pavaldžios lietuvių pajėgos.

Vienas knygos pranašumų būtų detalus J. Hamanno motorizuotojo policijos būrio veiklos tyrimas. Greta esesininkų šiame egzekuciniame dalinyje buvo žmonių, kurie 1941 m. birželio pabaigoje W. Stahlecker ir A. Klimaičio kontroliuojami bei vyr. ltn. B. Norkaus vadovaujami vykdė pogromą Kaune, o vėliau buvo įtraukti į TDA bataliono 4-ąją kuopą (158). K. Stang pateikia J. Hamann būrio narių vokiečių dalinį sąrašą (160, 161) ir spėjamą šio būrio narių – 57 lietuvių sąrašą (158). Lietuviai įrašyti ir knygos pabaigoje pateiktame sąraše (priminčiau, kad *BNS* agentūros informacijoje klaidingai kalbama apie tai, jog visas „TDA batalionas surengė 68 'operacijas' įvairiuose Lietuvos miestuose, bažnytkaimiuose ir kiekviename jų sunaikino visą vietos žydų bendruomenę"). **Būtent J. Hamann motorizuotasis būrys iššudė apie 60–70 tūkst., arba pusę visų 1941 m. nužudytų, Lietuvos žydų**. Motorizuotos komandos vadas J. Hamann nusižudė 1945 m., o šios komandos lietuvių vadas B. Norkus – dar 1942 m.

Šiaip jau K. Stang savo knygoje daugiau dėmesio skyrė žudynių organizavimui, o ne aukų skaičiams, **todėl ne vietoje atsiranda gausybė spėliojimų apie Kauno fortuose nužudytus žydus**. Knygoje teigiama, kad 1941 m. rugsėjo 26 d. sušaudyta 1,200 žydų (102), spalio 4 d. – 1,500 (103), nors iš tikrųjų jų buvo nužudyta atitinkamai 1,608 ir 1,845 žmonės. Apie 1941 m. nužudytus Vokietijos ir Austrijos žydus K. Stang rašo, jog „nėra jokių nuorodų, apie kokį asmenų skaičių čia kalbama, tačiau turėjo būti daug šimtų, veikiausiai keletas tūkstančių". Iš tikrųjų 1941 m. lapkričio 25 ir 29 d. IX forte buvo sušaudyta 4,934, gruodžio 11 d. – apie 3,000 Vokietijos ir Austrijos žydų.

Priede B pateikiama masinių žudynių metodikos apžvalga yra apibendrintas Rytų Europoje vykdyto holokausto patyrimas, tik netiesiogiai susijęs su Lietuvoje aprašomais įvykiais. Pavyzdžiui, skyriuje „Masinių egzekucijų metodai" rašoma, kad naikinimo lageriuose buvo naudojamos dujos (257), kad žudynių laiką saugumo policija nustatydavo reikalaujant ir vietos civilinei administracijai (258). Nėra faktų, kuriais remiantis būtų galima šiuos teiginius pritaikyti Lietuvai. Visai kas kita, jei kalbėsime apie visą Europą. Svarbi autoriaus pastaba, jog vermachtas spaudė, kad pirmosiomis okupacijos savaitėmis žydų žudynės nebūtų vykdomos pogromais: esą tai per daug neigiamai paveiktų vietos gyventojus ir vokiečių kareivius (258). Kalbėdamas apie kankinimus, autorius aprašinėja visas tas baisybes, kurių atitikmenų rastume ir NKVD arsenale, bet remiasi visos Europos holokausto pavyzdžiais. Tas pats vaizdas ir kai kalbama apie žydų „selekcijas", „išvežimus" (261). Pateikiamas vienas kitas pavyzdys iš Lietuvos, bet šiuo atveju visus pavyzdžius sieja tik vienas bendras žodis – „lietuviai". **(Bus daugiau)**

PASAULIO LIETUVIŲ EKONOMINIS FORUMAS

Lietuvos prekybos biuras Čikagoje kviečia visus verslininkus rugsėjo 21 dieną vyksiantį Pasaulio lietuvių ekonominį forumą (PLEF). Forumas įvyks Čikagos miesto centre, Four Seasons viešbutyje.

Daugiau informacijos www.plef.lt

Ta proga pakalbinau šio forumo rengėją Lietuvos Verslo konfederacijos generalinį direktorių **Algimantą Akstiną**.

– Kas motyvavo šių metų Pasaulio lietuvių ekonomikos forumą (PLEF) surengti Čikagoje, o ne New York ar San Francisco?

– Amerikos ekonomikos universalumas ir rinkos imlumas bei galimybės negali būti nepastebimos tokių dinamiškai augančių ir lanksčių ekonomikos šalių, kokia yra ir Lietuva. Pirmiausiai, mums pasirinkimą vykti į JAV aktyviai palaikė ir parėmė Lietuvos ambasada Vašingtone ir partnerystės iniciatyvą pasiūlė Lietuvos prekybos biuras (Lithuanian Trade Office). O Čikagą, kaip labai tinkamą vietą Pasaulio lietuvių ekonomikos forumui (PLEF) organizuoti mes išdiskutavome konsultacijose su visais partneriais, kur svarių argumentų teikė ir buvo svarstomos taip pat ir kitos rekomenduotos vietos Amerikoje. Čikaga, galima sakyti, nurungė kitus miestus, kad čia yra išvystytos Lietuvai aktualios verslo sritys ir pramonės šakos (pramoninės gamybos, IT, sveikatingumo verslo, finansinio tarpininkavimo, prekybos, verslo konsultacijų ir kt.) , susitelkusi didžiausia lietuvių bendruomenė JAV, veikiančios elektroninėje erdvėje lietuvių-profesionalų bendruomenės, didelė JAV stiprių universitetų koncentracija, nemažas būrys ir garsių lietuvių kilmės amerikiečių, įvairios veikiančios Čikagos lietuvių visuomenės ir kultūros įstaigos, Čikagos kompanijos - yra tarp daugiausia kapitalo investuojančių mūsų regione.

– Ko tikimasi iš JAV lietuvių verslininkų?

– Siekiame surasti kuo daugiau naujų JAV verslo partnerių, supažindinti juos su Lietuvos ekonomikos privalumais ir pasiekimais bei naujausiomis galimybėmis. Tie pozityvūs pokyčiai Lietuvos ekonomikoje ir konkrečiose įmonėse turi įvairiomis formomis ir nuolatos pasiekti potencialius JAV partnerius, mes turime rasti vis naujų informacijos sklaidos tikslinių auditorijų, konkrečių JAV kompanijų ir jas ne vieną kartą, o sistemingai aprūpinti naujienomis apie Lietuvą ir jos verslo galimybėmis, konkrečiais patraukliais ir konkurencingais projektais, iniciatyvomis bei pasiūlymais, kad jie tuo patikėtų, kad suprastų, jog mūsų norai ir siekiai bendradarbiauti yra ne atsitiktiniai, patikimi ir ilgalaikiai bei abipusiai naudingi.

Algimantas Akstinas, Lietuvos Verslo konfederacijos generalinis direktorius

Šalia numatytų pranešimų forume, mes tikimės ir suinteresuotų įmonių vadovų tiesioginių asmeninių pažinčių ir ryšių. Savomis akimis pamatyti bei patirti aukštą JAV kompanijų darbo kultūrą, veiklos efektyvumą, profesionalios kooperacijos reikšmę bei svarbą, aiškiai orientuotą į stabilų pelno siekimą yra taip pat šio forumo dalyvių ir organizatorių siekis.

– Kurios verslo sritys šiuo metu Lietuvoje stipriausios ir kurioms reikia daugiau pagalbos?

– Forumo metu didžiausias dėmesys bus skiriamas konkurencingiausiems ir didžiausias galimybes turinčioms Lietuvos verslo sritims: informacinių technologijų ir komunikacijų, biotechnologijų, aukštos pridėtinės vertės gamybos, medicinos paslaugų. Kiekvieną šių sektorių pristatys didelę patirtį šiose srityse turintys profesionalai. **Mindaugas Glodas** – ilgametis Microsoft Lietuva vadovas, šiuo metu jau padaręs karjeros šuolį tarptautiniame lygmenyje Microsoft kompanijoje. Jis taip pat ir IT kompanijas vienijančios asociacijos INFOBALT valdybos narys. Biotechnologijų sektorių pristatys bene didžiausias šios srities ekspertas Lietuvoje – prof. **Vladas Bumelis**, kuris šiais metais buvo išrinktas Metų CEO. Apie inžinerinės pramonės galimybes pasakos šios srities įmones vienijančios asociacijos LINPRA direktorius dr. **Henrikas Mykolaitis**. Medicinos, SPA ir sveikatinimo sektorių pristatys keleto šios srities asociacijų prezidentas ir vienos didžiausių Lietuvos privačios medicinos klinikos vadovas **Laimutis Paškevičius**. Šiose sesijose dalyvaus ir daugiau minėtų sektorių ekspertų.

Manome, kad Lietuvai kuo įvairesnėmis priemonėmis ir nuolatos reikia ieškoti galimybių, kaip pristatyti jaunus žmones, turinčius verslo idėjų, vadinamus „Start-up" us, ir ieškančių profesionalų iš rizikos kapitalo, „verslo angelų" pusės. Čia Amerika yra ta vieta, kur tokie sėkmingi startai turi pasaulinės šlovės pavyzdžių. Jaunam, augančiam verslui ir jo būsimiems profesionalams yra būtinos geros pamokos.

– Ko rengėjai tikisi iš šių metų PLEF'o?

– Kiekvieno kasmetinio PLEF uždavinys - siekti geresnio Lietuvos ekonominių interesų galimybių žinomumo pasaulyje. Ir šis forumas yra per gausią ir aktyvią JAV lietuvių bendruomenę, litvakų tarptautinį tinklą ir jų atstovaujamas įmones ar tiesioginius darbdavius išplėsti Lietuvos draugų, partnerių ratą, kuris draugystę ir naujas pažintis paverstų sėkingu ir naudingu ekonominiu bendradarbiavimu įvairiose ekonomikos srityse. Nuolatinis, atviras bendravimas turi pagimdyti tarpusavio pasitikėjimą , kuris yra būtinas sėkmingiems ekonominiams mainams tarp šalių plėtoti.

Šių metų forume net keletas JAV kompanijų, jau veikiančių Lietuvoje, dalinsis savo patirtimi ir pristatinės Lietuvą tokią, kokią jie mato iš savo perspektyvos. Tai „Kraft foods", „Western Union", „Moog Medical Devices", „Strategic Staffing Solutions". Bus pristatomi perspektyviausi Lietuvos verslo sektoriai: informacinių technologijų, biotechnologijų, inžinerinės pramonės, medicinos ir sveikatos paslaugų.

Mes siekiame atrasti vis naujų garsių lietuviškų veidų, kaip pasaulinį pripažinimą pelniusio žemiečio Ilja Laurs („GetJar") verslo karjera, ar Vlado Lašo („UPS Lietuva") reikšmingos visuomeninės veiklos pasaulinis įvertinimas. Atrasti ir paskleisti drąsinančią žinią sekti tokiais pavyzdžiais, taip pat yra mūsų siekis.

Taip pat tikimės pasinaudoti šiuo PLEF renginiu ir kviečiant visus dalyvius į PLEF 2013 metais, kuris vyks liepos 4-5 d. Vilniuje. Tikimės, kad tai bus didžiausias iš visų buvusių renginių. Lietuva tuo metu kaip tik pradės pirmininkavimą Europos Sąjungos Tarybai, tad planuojame sulaukti garbių svečių ir garsių vardų.

Lietuvos piliečiams yra dar labai svarbi užduotis - išmokti nuoširdžiai ir atvirai didžiuotis savo šalimi.

Kaip tie rudens paukščiai, suskriskime į Čikagą rugsėjo 21 d., kad drąsiau keltume verslo galimybes Lietuvoje.

***Ingrida Bublienė**, Lietuvos Prekybos biuro Čikagoje kodirektorė.*

(Atkelta iš 4 psl.)

KUR SLYPI...

prieštaravimu šiuolaikinėms multikultūralizmo tendencijoms, reikėtų priminti, jog tautinės valstybės atsiradimas Vakarų Europoje kaip tik sustiprino atstovaujamosios demokratijos pozicijas, nes įtvirtino ne tik kultūrinių, bet ir politinių bendruomenių susikūrimą. Būtent tautiškumas pagimdė moderniąją demokratiją, nes atstovaujamoji demokratija negali veikti ten, kur nėra savaveiksmės politinės bendruomenės.

Tautinė valstybė – tai kartu ir bendruomeniškumo bei kolektyvinės tapatybės šaltinis, užtikrinantis ryšius tarp mirusių, gyvųjų ir dar negimusių. Negali būti laisvo žmogaus be laisvos kultūrinės ir politinės bendruomenės, kuri vadovautųsi principu „nieko apie mus be mūsų". Tauta – vienintelė natūraliais tapatybiniais ryšiais susaistyta bendruomenė, todėl tautinė valstybė turi išlikti kertine lietuviškojo konservatizmo, ypatingai akcentuojančiam bendruomenės svarbą, atrama.

***Laurynas Kasčiūnas**, Tėvynės Sąjungos Lietuvos krikščionių demokratų narys, VU TSPMI dėstytojas*

ARGENTINA

AUŠROS VARTŲ PARAPIJAI 70-ji METAI

Šiemet sukanka 70 metų nuo Aušros Vartų parapijos įkūrimo. Ši parapija buvo daugelį metų dvasinis centras lietuviams, bet ir tuo pačiu metu lietuvių kultūrinės veiklos svarbus centras Argentinoje. Jos statybos darbai, vadovaujami lietuvių kunigų Marijonų, kurie atvyko iš JAV 1939 metais, ir su JAV ir Argentinos lietuvių aukų parama, taip pat su Argentinos parapijiečių įnašu, pastatė bažnyčią, parapiją ir su parapija susijusią mokyklą.

Argentinos Lietuvių Bendruomenė, kartu su argentiniečių organizacijomis, kvietė į šios sukakties minėjimą, kuris vyko sekmadienį rugsėjo 2 d. Minėjimas prasidėjo 10 val. Jose Marmol aikštėje su procesija į Aušros Vartų parapiją, kur 10:30 val. vyko iškilmingos šv. Mišios. Po mišių atvykusieji į mokyklos salę turėjo progos pabendrauti ir pasivaišinti. Vaišės buvo suneštinės.

„OLGBRUN" MUZIEJUS

Lietuvių muziejus „OLGBRUN", Esquel mieste, Chubut provincijoje, buvo pasirinktas kartu su kitais dviem Argentinos muziejais kandidatais gauti žurnalo LUGARES (lankytinos vietos) 2012 m. ūkio ir turizmo kategorijos premiją.

Sveikiname Olgą ir Bruno Lukoševičius už šio vienintelio lietuviško muziejaus Pietų Amerikoje įkūrimą ir už gautą pažymėjimą. ***SLA inf.***

PRENUMERUOKITE *DIRVĄ*

METAMS - $55,
PUSEI METŲ - $40,
PIRMA KLASE - $78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - $130.00

CELEVELAND, OH

VIENO PASAULIO DIENA

Š. m. rugpjūčio 26 d., The Cleveland Cultural Gardens Federation (Cleveland kultūros darželių federacija) suruošė prasmingą 65-ąją, pilną įvairenybių, „Vieno pasaulio diena". Diena pasitaikė karšta, bet nuo saulės buvo galima pasislėpti vėsiame medžių pavėsyje. Sekant internete nurodyta programa, pirmiausia vyko naujų kroatų ir albanų darželių atidarymas. Iš šių kraštų žemė buvo supilta į urnas, kurios (laikinai?) buvo pastatytos American Legion Garden.

Šios šventės metu, atsilankiusieji turėjo gražią progą pasivaikščioti ir pasigrožėti atskirų tautybių darželiais, ar juos apvažiuoti „Lolly the Trolley" autobusiuku su palydovu, paaiškinančiu jų įdomybes. Darželių lankytojai taip pat galėjo pasivaišinti skirtingu tautybių skanumynais ir atsigaivinti įvairiais gėrimais. Lietuvių darželio valdyba nepraleido šios puikios progos garsinti Lietuvą ir jos kultūrą. Viršutinėje lietuvių darželio dalyje, prie East Boulevard gatvės, buvo paruošti trys stalai, vienas su šaltais gėrimais ir skanumynais, antras su raguoliais, o trečias su lietuviškos muzikos įranga, kurią parūpino radijo programos „Šiaurinis krantas" vedėjas Eugenijus Dicevičius.

Šventės paradas prasidėjo tiksliai nustatytu laiku, 2:00 v.p.p., iš šalia lietuviškojo esančio graikų darželio su Cleveland Police Department Color Guard. Ją sudarė penki policininkai ir viena policininkė, kurie, lydimi ginkluotos sargybos, nešė JAV, Ohio Valstijos, Cleveland miesto ir Color Guard vėliavas. Po jų žygiavo Irish American Club „pipe and drum" orkestras, kurio ritmu judėjo visas paradas, o toliau, alfabetine tvarka, sekė įvairių tautybių vėliavos, įskaitant ir lietuvių – viso apie dvidešimt. Paradas buvo „susiaurintas": jis tegalėjo žygiuoti tik šaligatviu, nes East Boulevard gatve, prie kurios šios dienos apeigos vyko, buvo skirta tik automobilių eismui.

Nužygiavus į airių darželį, policijos garbės sargyba išsirikiavo prieš susirinkusius. Pirmoje, rezervuotoje, eilėje sėdėjo būsimieji JAV piliečiai. Už sargybos sėdėjo šios dienos garbės svečiai, o tuoj pat už jų buvo išstatytos dalyvaujančių tautybių vėliavos. Orkestras, apsukęs fontaną, ir toliau grojo. Šios iškilmingos dienos šeimininkė buvo Cleveland Cultural Gardens Federation pirmininkė Sheila M. Crawford, o tarpe garbės svečių matėsi Cleveland miesto meras Frank Jackson, Federalinio teismo teisėjas Donald C. Nugent ir kiti. Tarp atsilankiusiųjų buvo LR garbės konsulė Ingrida Bublienė, kitų tautybių konsulai, šio Cleveland miesto rajono atstovas Jeff Johnson, Gražina Kudukienė bei Raimundas Saikus, Joint Veterans Committee of Cuyahoga County pirmininkas.

Poniai Cooper, su tyliu ir nedrąsiu dalyvių pritarimu, sugiedojus JAV himną, Cleveland miesto meras Frank Jackson tarė trumpą sveikinimo žodį, kartu primindamas, kad pasaulis yra mažas ir vis mažėja. Nors visi garbės konsulai buvo pakviesti atsistoti, tai padarė tik Lietuvos ir Danijos atstovai. Neaišku, ar visų tautybių konsulai šioje šventėje dalyvavo.

Perskaičius JAV Atstovų rūmų nario Dennis Kucinich proklamaciją, buvo skaitoma airių ir kroatų poezija (anglų kalba) ir estų poezija gimtąja kalba. Paskiri asmenys kalbėjo apie tautybių darželių atsiradimą, jų paskirtį, reikšmę ir svarbą.

Pagal JAV federalines taisykles ar protokolą, teisę suteikti JAV pilietybę yra išimtinai federalinio teismo ribose, o *JAV pilietybės suteikimas kaip tik ir buvo šios dienos svarbiausia dalimi*. Prieš prisaikdinant būsimuosius JAV piliečius, United States District Court, Cleveland Ohio teisėjas Donald C. Nugent perskaitė kelias JAV konstitucijos ištraukas, primindamas pilietybės siekiantiems šios dienos tikslą ir JAV laisvės kainą. Jo kalba, angliškai:

„We the People" includes everyone – recall the image of the statue of liberty which welcomes you to this great nation.

Do Not Forget that all of us, everyone here had an ancestor who traveled to America to try and make a better life for themselves, their family and future generations. One of the things that has made America great is that we welcome all people of different races, gender, and religion and offer opportunity – for America is truly the land of opportunity. You can accomplish anything you set your sights on. In America, we are limited only by our willingness to work hard and our own determination to succeed. This freedom, however has a price. Our nation was founded by a group of men who gathered together in a little red brick building in Philadelphia, who believed they had a right to be free – they wrote and signed the Declaration of Independence demonstrating to the world that to be an American meant that you lived in freedom.

The War of Independence or the Revolutionary War was fought and won, but at a bloody cost. We owe a great debt to those Founding Fathers and all of those who have fought for the freedom we have enjoyed for over 200 years.

As you are welcomed today to join your fellow Americans, try to remember that the preamble to the Constitution begins with „We the People" and that truly means 'All the People' are endowed by their creator with certain inalienable rights, Life, Liberty and the Pursuit of Happiness.

You too should be mindful that our freedom and our liberty also requires responsibility, because as history has taught us – there are always those who are trying to take our freedom from us. That is why our history is filled with American Patriots who have sacrificed so we can live in peace and tranquility.

The few words in our Pledge of Allegiance send a powerful message to the world for what America stands for

I Pledge Allegiance to the Flag of the United States of America, and to the

Republic for which it stands, One Nation, Under God, Indivisible, with Liberty and Justice for All.

This solemn occasion warm and heartfelt welcome to you our new fellow citizens.

You have a right to be proud of your accomplishments. We all recognize the difficulty in leaving your homes, friends and family for a new life in a new country. Do not forget your past, your customs or your beliefs; rather, allow your past to flourish in this new land of opportunity. Let the richness of your heritage add to the melting pot that is America to ensure that our future fulfills the promise of the past and that America's destiny is truly in our hands. God bless you and God bless America.

Po kalbos, jis paprašė visų pilietybę priimančių atsistoti ir prisiekti. Jų buvo dvidešimt penki iš dvidešimt vienos tautybės, daugiau nei pusę moterų. Priesaikos metu, kiekvienas prisiekiantysis, atitinkamoj vietoj, turėjo įterpti savo vardą ir pavardę. Tarp naujųjų piliečių buvo ir viena nėščia moteris, besilaukianti kūdikio spalio mėnesį, kuriam, tapti JAV piliečiu, tokios priesaikos jau nebereikės. Po priesaikos, Michael A. White pradinės mokyklos mokiniai pakartojo ištikimybės pasižadėjimą (The Pledge of Allegiance) o Hawken School moksleiviai visiems naujiems piliečiams įteikė JAV vėliavos segtukus ir kortelę primenančią šios dienos svarbą. Užsibaigus oficialiajai dienos daliai, airių darželyje vyko pabendravimas su įvairių tautybių muzika ir šokiais. Kai kurios tautybės ir toliau pardavinėjo joms būdingus skanėstus bei dalino suvenyrus.

Algirdas V. Matulionis

Cleveland kultūrinių darželių šventėje Lietuvos vėliavą neša Edvinas Vaičikauskas. Trispalvę palydi Rita Kižytė ir Renė Kižytė.

A. V. Matulionio nuotraukos

U.S. District Court teisėjas Donald C. Nugent kalba būsimiems piliečiams.

Šoka airių mergaičių šokėjos.

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMA girdima antradieniais 9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.
Interneto svetainė: WWW.WPAT930AM.COM
Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis į dr. Giedrę Kumpikas, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687. Fax: (718) 479-8923. E-mail: *amberwings@mac.com*

LIETUVA IR PASAULIS

Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė rugpjūčio 13 d. susitiko su Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto (VLIK) pirmininku Kaziu Bobeliu, praneša Prezidentės spaudos tarnyba. Susitikimo metu buvo aptarti kitąmet Lietuvoje vyksiančio 70 metų VLIK jubiliejaus paminėjimo renginiai. Susitikime taip pat dalyvavo K.Bobelio sūnus Jonas Bobelis.

Lietuvos užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis naujųjų mokslo metų pradžios proga pasaulio lituanistinių mokyklų bendruomenei palinkėjo neblėstančio vienybės jausmo, pažinimo džiaugsmo ir padėkojo už pasišventimą. „Mokslo metų išvakarėse gausiai lituanistinių mokyklų bendruomenei – mokytojams, moksleiviams ir jų tėvams – širdingai dėkoju už pasišventimą ir atsakomybę, už gyvojo patriotizmo pavyzdį mums visiems. Linkiu, kad ir naujaisiais mokslo metais jus visuomet lydėtų vienybės jausmas, pažinimo džiaugsmas ir tarpusavio bendravimo šiluma”, - rašoma A.Ažubalio sveikinimo laiške. Pasak ministro, lituanistinė mokykla visuomet išliks lietuviškosios pasaulėjautos ir bendražmogiškųjų vertybių formavimosi namais, ugdančiais pagarbą savajai bendruomenei, tautai ir tėvynei. „Lietuviškoje mokykloje skiepijami meilės ir pagarbos Lietuvai daigai daugeliui tampa tvirtu pamatu ieškant ir randant gyvąjį santykį su tėvyne Lietuva, einant lietuvybės keliu, telkiant po pasaulį pasklidusius mūsų brolius ir seseris”, - teigia A.Ažubalis.

Lietuva, Latvija ir Estija kartu perka 20 mln. litų kainuojančią karinę įrangą, leisiančią virš Baltijos valstybių skraidantiems naikintuvams palaikyti ryšį su žeme. Naujasis pirkinys yra būtinas valstybėms norint prisijungti prie bendros NATO oro apsaugos. Briuselyje Krašto apsaugos viceministras Baltijos šalių vardu pasirašė sutartį, kuria NATO Ryšių ir Informacijos agentūra įsipareigojo per dvejus metus į Karmėlavos valdymo centrą pristatyti modernią balso ryšių sistemą. Tokią įrangą yra įsigijusios dar 10 NATO valstybių, tarp jų Lenkija, Čekija, Danija ir Olandija.

Sistema Baltijos valstybėse bus skirta saugiam kariniam lėktuvų ryšiui su žeme užtikrinti. Geras ryšys ypač svarbus skrendant dideliu greičiu ir santykinai mažoje teritorijoje. Dabartinė balso ryšių Įranga, kuria naudojasi ir oro policijos misiją Zokniuose atliekantys kariškiai, yra gerokai pasenusi. Be to, naujasis pirkinys yra būtinas norint ateityje prisijungti prie NATO kuriamos bendros oro erdvės apsaugos. „Labai svarbu, kad NATO ir valstybės narės dirba kartu kurdamos Oro vadovavimo ir valdymo sistemą. Tikime, kad galime perduoti valstybėms savo žinias. Lietuva, dirbdama su mūsų agentūra, gali būti tikra, kad tai, ką kuria NATO, ir tai, ką kuria šalys narės, bus sujungta į vieną sistemą. Kartu galime dirbti geriau”, – kalbėjo NATO Komunikacijos ir informacijos agentūros vadovas Koen Gijsbers.

Derybos dėl naujos įrangos pirkimo tarp Lietuvos, Latvijos ir Estijos užtruko dvejus metus. Baltijos šalys ir anksčiau yra vykdžiusios bendrus pirkimus. Dėl krizės sumažėjus valstybių gynybų biudžetams, NATO pastaraisiais metais skatina valstybes kartu įsigyti ir dalytis karine technika bei įranga.

JAV ambasadorė Anne Elizabeth Derse iš Lietuvos Krašto apsaugos ministrės Rasos Juknevičienės priima medalį „Už nuopelnus”. *Alfredo Pliadžio nuotr.*

AČIŪ JAV AMBASADOREI

Rugsėjo 5 d. krašto apsaugos ministrė Rasa Juknevičienė kadenciją Lietuvoje baigiančiai JAV ambasadorei Anne E. Derse įteikė krašto apsaugos sistemos lygmens medalį civiliams „Už nuopelnus”.

Krašto apsaugos ministrė padėkojo JAV ambasadorei už glaudų bendradarbiavimą gynybos srityje.

„Per šiuos metus buvo labai svarbu žinoti, kad yra Jungtinės Amerikos Valstijos – strateginė Lietuvos partnerė gynybos srityje – bei Amerikos žmonės ir jūs, su kuria visuomet buvo galima pasitarti, apsikeisti nuomonėmis svarbiais gynybai bei saugumui klausimais”, – sakė R. Juknevičienė.

JAV ambasadorės teigimu, Lietuva yra viena iš svarbiausių partnerių bei sąjungininkių Europoje. Anot A. Derse, Lietuva yra gerbiama Vašingtone, gynybos bendruomenėje, Afganistane.

JAV išlieka svarbiausia Lietuvos strategine sąjungininke Šiaurės Atlanto Sutarties Organizacijoje. Šalis remia Lietuvos gynybos planavimo procesą, NATO oro policijos misijos Baltijos valstybėse tęstinumą. JAV parama buvo itin svarbi rengiant NATO viršūnių susitikimo Čikagoje sprendimus.

JAV taip pat remia Lietuvos pastangas Lietuvoje įsteigti NATO energetinio saugumo kompetencijos centrą.

JAV kariškiai aktyviai dalyvauja Lietuvoje rengiamose pratybose ir remia mūsų pastangas siekti didesnio NATO matomumo regione, tarp jų ir nuolat organizuojamas NATO pratybas (pvz., priimančiosios šalies pajėgumų stiprinimui skirtos pratybos „Baltijos šeimininkas”, bendros JAV ir Baltijos valstybių sausumos pajėgų pratybos, kuriomis siekiama gerinti karinių pajėgų gebėjimus veikti kartu „Kardo kirtis”, JAV vadovaujamos Karinių jūrų pajėgų pratybos Baltijos jūroje BALTOPS, kt.). JAV taip pat remia Lietuvos siekį kitais metais Baltijos šalyse ir Lenkijoje surengti NATO greitojo reagavimo pratybas „Steadfast Jazz”.

Taip pat toliau plečiamas Lietuvos kariuomenės bendradarbiavimas su Pensilvanijos nacionaline gvardija. **Nuo 1993 m. Pensilvanijos nacionalinė gvardija rengia kursus ir seminarus Lietuvos atstovams**, siunčia savo instruktorius ir stebėtojus į pratybas Lietuvoje, užmegzti glaudūs karinio bendradarbiavimo ryšiai tarp gvardijos ir daugelio Lietuvos kariuomenės padalinių. Nuo 2009 m. Lietuvos bendradarbiavimo su Pensilvanijos gvardija prioritetu pasirinktos tarptautinės operacijos. Gvardija skiria logistikos specialistus į Lietuvos nacionalinį paramos elementą Afganistane, nuo 2010 m. rudens iki šių metų rugsėjo bendradarbiauta apmokant Afganistano Goro provincijos policijos pareigūnus.

Taip pat sėkmingai plėtojamas Lietuvos ir JAV specialiųjų operacijų pajėgų bendradarbiavimas.

Nuo 1995 m. JAV Vyriausybė iš FMF (*angl.* Foreign Military Fund) fondo finansuoja įvairius projektus, skirtus Lietuvos kariuomenei modernizuoti. FMF lėšos buvo panaudotos įkuriant ir aprūpinant įvairius Lietuvos kariuomenės padalinius. Fondo lėšomis ekspertai padėjo parengti karinę strategiją, kariuomenės planavimo prielaidas, teikė pagalbą įvairiose srityse (logistikos, pajėgumų planavimo ir t.t.), įsigyta įvairios įrangos.

Be to, pagal tarptautinę karių mokymo ir švietimo programą (*angl.* International Miltary Education and Training) kasmet mokytis į JAV išvyksta apie 40 Lietuvos karių ir civilių. Per dešimt metų jau mokėsi arba mokosi daugiau nei 500 krašto apsaugo sistemos atstovų.

JAV vykdo NATO tarptautinio saugumo paramos pajėgų (*angl.* ISAF) operacijai Afganistane skirtų krovinių tranzitą per Lietuvą iš Afganistano ir į jį.

Aktyviai plėtojamas ir politinis šalių dialogas – krašto apsaugos ministrė R.Juknevičienė JAV su oficialiu vizitu lankėsi tris kartus. ***KAM***

(Atkelta iš 3 psl.)

GRĖSMIŲ SĄRAŠO...

dislokavimo Karaliaučiaus srityje planus įvardijo būtent „prevencinio smūgio” idėjos autorius N. Makarov.

„Kaip jie drįsta?”

Ne menkesnės nei fizinis militarizavimas atrodo Maskvos informacinės kovos pastangos. Šiemet Baltijos šalyse įvykusios NATO karinės pratybos, ypač – JAV jūrų pėstininkų išsilaipinimas Nemirsetoje, Rusijos karinėje žiniasklaidoje buvo įvardyti kaip agresyvūs, puolamieji aktai. Maskvos generalitetą ypač papiktino JAV raketinio kreiserio „Normandy” manevrai prie Lietuvos krantų bei JAV strateginio bombonešio „B-52” skrydis pridengiant išsilaipinimo operaciją. Raketinio kreiserio „Normandy” vizitą rusai įvertino kaip Europos priešraketinio skydo dislokavimo liudijimą, nors realybėje artimiausi su tuo susiję veiksmai Baltijos regione numatyti tik 2018 metams, kai Lenkijoje planuojama dislokuoti tris raketų-perėmėjų SM-3 paleidimo įtaisus.

Beje, to paties kreiserio „Normandy” vizitas į Klaipėdą 2007 metų gegužę jokių Maskvos atgarsių nesukėlė. Pravartu atkreipti dėmesį į tai, kad jau seniai diskutuojama apie NATO pajėgų nuolatinio fizinio buvimo Baltijos šalyse didinimo būtinybę, tačiau vienintelis sąjungininkų karinis „pėdsakas” – riboto dydžio NATO kontingentas ir keturi orlaiviai Zokniuose.

Tačiau Maskva NATO karių trumpalaikį dalyvavimą pratybose laiko Aljanso įtakos plėtimu, nukreiptu prieš Rusiją.

Aleksandras Matonis

RUSIJA DAR KARTĄ ATSISAKĖ BENDRADARBIAUTI MEDININKŲ BAUDŽIAMOJOJE BYLOJE

Lietuvos generalinėje prokuratūroje gautas Rusijos generalinės prokuratūros atsakymas į praėjusių metų rugpjūčio 25 d. Lietuvos prokurorų išsiųstą teisinės pagalbos prašymą atlikti baudžiamojo proceso veiksmus **Andrejui Laktionovui**, **Česlavui Mlinykui** bei **Aleksandrui Ryžovui**, kurie įtariami Medininkų muitinės posto darbuotojų nužudymu ir pasikėsinimu nužudyti dar vieną muitinės pareigūną.

Rusijos generalinės prokuratūros taip pat buvo prašoma nurodytiems asmenims įteikti Lietuvos teismo nutartis dėl jų pripažinimo įtariamaisiais, išaiškinti jų, kaip įtariamųjų, teises, pasiūlyti duoti parodymus apie įtarimo esmę dalyvaujant gynėjui bei pasiūlyti atvykti į Lietuvą dalyvauti procese.

Nuo tragiškų įvykių Medininkuose, kai prie sienos su Baltarusija buvo sušaudyti septyni Lietuvos pareigūnai, praėjo 21-eri metai. ***ELTA***

JAV LB KULTŪROS TARYBA SPALĮ SKELBIA MAIRONIO MĖNESIU

MAIRONIO 150-AJAM GIMTADIENIUI ARTĖJANT

Šiais jubiliejiniais Maironio metais švenčiame mūsų Didžiojo Poeto gimtadienį ir jo kūrybą. Ši sukaktis jau nuo šių metų pradžios yra minima parodomis, minėjimais, įvairiais renginiais Lietuvoje ir už jos ribų.

Jonas Mačiulis-Maironis gimė 1862 m. spalio 21 d. Pasandravio dvare, Raseinių apskrityje, caro okupuotoje Lietuvoje. Užaugęs gražioje Žemaitijos gamtoje, netoli Dubysos krantų, giliai pamilo Lietuvos gamtą ir žmones ir savo jausmus prasmingai išreiškė eilėraščiuose, baladėse ir dramose. Eiliuoti pradėjo dar besimokydamas Kauno gimnazijoje 1873– 1983 metais. Jo pirmas eilėraštis „Lietuvos vargas", aprašantis Lietuvos girią ir liūdną Lietuvos dalią, paskelbtas „Aušroje", Tilžėje, 1885 metais, dar Lietuvos spaudos uždraudimo metais. Baigęs gimnaziją Maironis įstojo į Kijevo universitetą studijuoti literatūros, bet po metų sugrįžo į Kauną ir ėmė studijuoti kunigų seminarijoje. Joje išbuvo iki 1888 metų. Vėliau studijavo Peterburgo Dvasinėje akademijoje, kur l892 m. jam buvo suteiktas teologijos magistro, o 1909 m. – teologijos daktaro laipsnis.

Po studijų Maironis profesoriavo Peterburgo Dvasinėje akademijoje (1894–1909), nuo 1909 m. buvo Kauno kunigų seminarijos rektoriumi, o, įkūrus Kauno universitetą, 1922 m. išrinktas to universiteto garbės profesoriumi, dėstė moralinę teologiją, lietuvių bei visuotinę literatūrą. Į kunigus Maironis buvo vyskupo Antano Baranausko įšventintas 1891 m., 1911 m. jam suteiktas garbingas prelato titulas. Dirbdamas Kaune poetas išleido penkis savo „Raštų" tomus, kuriuose yra visas literatūrinis jo palikimas.

Maironis buvo itin išsilavinęs žmogus, daug pasiekęs savo profesijoje bei moksle. Tačiau didžiausią įnašą Lietuvos istorijoje jis paliko kaip draudžiamojo spaudos laikotarpio didysis poetas. Savo eilėse jis išreiškė to meto lietuvių tautinius siekimus, padėjo pagrindus lietuviškai poezijai, o savo pavyzdžiu ir kūryba turėjo daugiausia įtakos lietuviškai visuomenei. Jis nusipelnė jam suteikto garbingo Tautinio Atgimimo Dainiaus vardo.

• • •

Kadangi Maironis gimė spalio mėn., JAV LB Kultūros taryba šį mėnesį skelbia Maironio mėnesiu ir šiam jubiliejui paminėti sudarė programą, su kuria aplankys septynias JAV lietuvių apylinkes: spalio 13 d. – **Hartford, CT,** spalio 20 d. – **Washington, DC,** spalio 21 d. – **Philadelphia, PA,** spalio 26 d. – **New York, NY,** spalio 27 d. – **Cleveland, OH,** spalio 28 d. – **Čikagoje, IL** ir spalio 28 d. – **Riverhead, Long Island**.

Maironis 1923 metais

Dar gyvas būdamas Maironis tapo klasiku, jo kūrybą studijavo moksleiviai bei studentai, Švietimo ministerija pageidavo turėti poeto grafinį portretą, kurį spausdintų vadovėliuose, kabintų klasėse ar bibliotekose. Sukurti žymiųjų tautos reiškėjų atvaizdus tuomet užsibrėžė dailininkas Adomas Varnas (1879–1979), kuris, be Maironio, sukūrė M. Valančiaus, J. Basanavičiaus, S. Daukanto, Žemaitės, V. Kudirkos, M. K. Čiurlionio grafinius portretus. Dailininkas su Poetu buvo geri pažįstami, abu priklausė Meno kūrėjų draugijos valdybai. Jis kūrė litografiją naudodamasis paties Maironio parinkta nuotrauka, grafikos spausdinimą užsakė Prahoje. Muziejaus fonduose saugomas A. Varno laiškelis, rašytas Maironiui 1923 m. spalio 20 dieną. *Reikšdamas Tamstai giliausios padėkos žodį už maloniai suteiktą savo fotografiją mano atvaizdų darbui, laikau sau per didelę garbę prašyti Tamstos priimti atlikto darbo pavyzdžių dovanėlę. (...) Siunčiu Tamstos asmens du atmušalu (dėl kurių labai prašau dovanoti, jei ne visai tinkamai atvaizduotas esi...)*. Dailininkas A. Varnas sukūrė Maironio portretą ir atviruko, ir plakato dydžio. ***maironiomuziejus.lt***

Programoje dalyvauja Philadelphia choras „Laisvė" (vadovė Ilona Babinskienė), Connecticut Lyric Opera solistė Jūratė Švedaitė ir Kauno Nacionalinio dramos teatro vadovas ir aktorius Egidijus Stancikas su pokalbiu „Maironis ir Teatras".

Jūratė Švedaitė, lietuvių kompozitoriaus, dirigento, muzikos pedagogo Jono Švedo anūkė, gimė Vilniuje, užaugo namuose, kuriuose nuolat skambėjo muzika. Nuo mažų dienų dainavo mergaičių chore „Liepaitės". Dainininkė studijavo Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje, kurią baigė 1997 metais. Gyventi į JAV dainininkė išvyko 1998 metais, kur pradėjo jos platesnė profesionali veikla. Čia ji atlieka operinius ir koncertinius kūrinius. Būdama Connecticut Lyric Opera soliste sukūrė 20 operinių vaidmenų. New London laikraštyje „The Day" pasirodžiusioje Amerikos muzikos kritikų kasmetinėje apžvalgoje nuo Boston iki New York miestų dainininkė paskelbta pačia vertingiausia ir įspūdingiausia 2010 metų menininke ir atlikėja.

Egidijus Stancikas, aktorius, Kauno Valstybinio dramos teatro vadovas, gimė Tauragėje. Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje studijavo vaidybą, įgydamas bakalauro laipsnį. 2003 m. baigė magistrantūros studijas Kauno technologijos universiteto Vadybos ir ekonomikos fakultete. Nuo 1990-tųjų – Kauno Valstybinio dramos teatro aktorius, o nuo 2008 m. – jo vadovas. Vaidinęs įvairius vaidmenis daugiau nei 40 dramos veikalų. Apdovanotas už sukurtus vaidmenis spektakliuose „Liūdnas Dievas", „Kiauliaganis", „Ir reikia eiti".

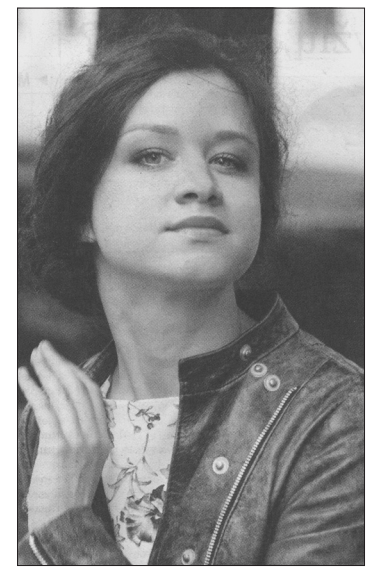

Inga Mikutavičiūtė, Kauno valstybinio dramos teatro aktorė, pastaruoju metu daug dėmesio skiria Maironio poezijai. „Su didžiausiu malonumu rengiu poezijos programas. Poezija mane savotiškai apvalo, jei man liūdna - pasikalbu su eilėraščiais. Tą meilę poezijai man įskiepijo du žmonės - mama, kuri nuo mažumės mane mokė įvairiausių eilėraščių, ir mano scenos kalbos dėstytoja Judita Ušinskaitė. Rinkdama eilėraščius, visada žiūriu, ar eilėraštį suprantu, ar jį jaučiu. Jei deklamuodamas neturi ką eilėraščiu pasakyti, jei jo iki galo nesupranti, jis niekada nepalies klausytojų. Maironio poezija yra labai sudėtinga tokiu giliu ir tikru Lietuvos skaudulių pajautimu, labai stipri Maironio meile Lietuvai, jos žmonėms, jos praeičiai. Jis mėgsta pabarti, pamokyti, o kartu taip gražiai ir paprastai, bet labai dainingai moka prabilti jaunos, po pievas lakstančios mergaites lūpomis.

Prisipažinsiu, dar toli gražu nepažinau Maironio. Reikia nemažos gyvenimo patirties, kad tinkamai perteiktum šio kūrėjo poeziją. Atvirai kalbant, šiais laikais sudėtinga su žiūrovais dalytis Maironio mintimis. Ir labai sunku taip karatai persismelkti jo kūrybos dvasia. Reikia išsivalyti mintis ir protą, ruošiantis skaityti Maironį. Maironis mus moko lietuvybės,"

Aktorė I. Mikutavičiūtė gimė 1985 m. kovo 5 d. Baigė Juozo Naujalio muzikos gimnaziją, 2008 m. Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje bakalauro studijas ir 2010 m. baigė magistro studijas. Nuo 2008 m. vaidina Kauno valstybiniame dramos teatre. Svarbesni vaidmenys: Paskalė, „Akmenų pelenai", režisierius A. Jankevičius, Sofija Kymantaitė-Čiulionienė „JAH", režisierius G. Padegimas, „Plėšikuose" vaidmuo pagal F. Šileri, Abigailė „Priežastys ir pasekmės", režisierius R. Banionis ir daug kitų vaidmenų.

Britų režisierius kvietė ją vaidinti kuriamame filme „Žvaigždžių sonata", bet ji atsisakė šio vaidmens. „Susiklostė tokios aplinkybės ir likimas išsprendė taip, kad teko atsisakyti. Buvo labai skaudu, kai man ir „Žvaigždžių sonatos" filmavimo komandai nepavyko suderinti filmavimo laiko. Ypač buvo liūdna, kad netekau galimybės tęsti kūrybinio darbo su tais žmonėmis, su kuriais spėjau susidraugauti. Tačiau gailėtis savęs ir liūdėti neturėjau kada, kiną paaukojau dėl teatro - repetavau įdomų, aistringą Abigailės vaidmenį naujame Banionio spektaklyje „Priežastys ir pasekmes", rašo „Respublika".

Philadelphia „Laisvės" choro vadovė ir chormeisterė Ilona Babinskienė yra baigusi Juozo Gruodžio aukštesniąją mokyklą Kaune bei Klaipėdos valstybinę konservatoriją. Kauno Kultūros namuose dirbo meno vadovės pareigose, mokytojavo vaikų muzikos mokykloje, dėstė akordeono klasėje. Su „Laisvės" choru dalyvavo VIII Dainų šventėje Čikagoje; „Laisvės" choras taip pat dalyvavo 2010 m. Toronto vykusioje IX Dainų šventėje. Philadelphia Ilona žiūrovams pateikė ne vieną itin pasisekusį koncertą, su choru dainavo Baltų suvažiavime Washington, DC, koncertavo New York, Shanendoah, PA, New Britain, CT, Elizabeth, NJ, kitose Philadelphia apylinkėse.

• • •

Tikimės, kad, pristatydami meniškai paruoštas Maironio žinomas ir ne tokias žinomas poemas, virtusias liaudies dainomis, ir arčiau susipažindami su Maironio asmenybe bei jo įtaka Lietuvos teatrui ir tautiniam susipratimui, toliau skleisime kultūrinę išraišką mūsų kasdieniame gyvenime. Nuoširdžiai bendraudami su Lietuvos menininkais, muziejais, teatru, pagyvinsime savo veiklą ir sustiprinsime Lietuvos įvaizdį šiame krašte.

Kultūros taryba tęsia praėjusių metų sėkmingą veiklą su kultūrinėmis programomis apsilankyti lietuvių telkiniuose. 2010 m. pavykęs Žalgirio mūšio jubiliejinis minėjimas su Vilniaus universiteto prof. R. Petrausko įžvalgia paskaita aplankė penkis Amerikos miestus. 2011 m. sėkmingai pavykę Čiurlionio muzikos ir meno koncertai lankėsi dešimtyje JAV ir Kanados miestų, programą atlikus garsiam lietuvių pianistui Gediminui Aleknai, o Čiurlionio meną lietuvių ir anglų kalbomis apžvelgus žymiam eseistui Stasiui Goštautui.

Tikimės, kad ir šiais metais ruošiamas Maironio 150-tojo gimtadienio minėjimų ciklas, skirtas arčiau susipažinti su mūsų didžiuoju dainiumi, sėkmingai prisidės prie lietuviškos kultūros ugdymo ir stiprinimo JAV.

***A. Rastenytė-Page**, JAV LB Kultūros tarybos pirmininkė.*

PAŽINTIS SU BITĖNAIS

Mano lietuvių kalbos „smetoniškos" kartos mokytojas vidurinėje mokykloje Petras Steponavičius ne tik lietuvių kalbos ir literatūros dalyką su meile perteikė, bet ir Lietuvos istorijos bei geografijos žinių per savo pamokas įterpdavo. Pats, kilęs iš Aukštaitijos, ypatingą dėmesį rodė aušrininkams, taigi – ir Mažajai Lietuvai. Baigęs 1955 m. mokyklą, su mokytoju susitikdavau, nes, būdami vienodų politinių pažiūrų, turėdavome planų, kaip priešintis nutautinimui, istorinio bei kultūrinio paveldo naikinimui.

Pats per savo atostogas darbovietėje stengdavausi Lietuvą geriau pažinti, o mokytojas buvo nuostabus vadovas, nes pėsčiomis ir dviračiu atokiausius kampelius buvo aplankęs. Praėjus trisdešimčiai metų nuo mūsų pažinties vidurinėje mokykloje, pasiūlė drauge mano automobiliu po Mažąją Lietuvą pakeliauti. Kelionę pradėjome nuo, anot mokytojo, dvasinio centro – Bitėnų, knygnešių aruodo pas Martyną Jankų.

Prie naujai pastatyto paminklo „Martyno Jankaus šeimos amžino poilsio vieta" - iš kairės Birutė Kondratavičiūtė-Ramanauskienė, Elena Kondratavičienė, Irena Kondratavičiūtė-Karklelienė, Mindaugas Karklelis.

Pirmučiausiai užsukome į aušrininko sodybą, kur buvo jo gyvenamasis namas ir jame įrengta spaustuvė. Deja, gal sovietmečiu sąmoningai neprižiūrimas namas su spaustuve ne per karą, kaip buvo skelbiama spaudoje, o po karo sudegė ar buvo sudegintas. Bitėnuose liko vienintelė tikra bitėniškė, artimiausia Jankų kaimynė Elena Kondratavičienė, po tremties su dukromis grįžusi į savo namus, kiti karo ir pokario metais priverstinai pasitraukė į Vakarus ar į Rytus ir daugiau čia negrįžo.

Daug pasakojo tąkart E. Kondratavičienė apie Martyną Jankų, jo šeimą, jos artimiausią jaunystės draugę Elzę Jankutę, apie kasmet pas Jankus atsilankančias mokytojų ir kariškių ekskursijas. Parodė senąsias Bitėnų kapines prie Rambyno, kur palaidota Jankaus žmona ir trys mažametės dukrelės, apgailestavo, kad kraštiečiai nepastato čia jokio ženklo gal todėl, kad rajonas atsisakęs kapavietę ženklinti. Senąsias Bitėnų kapines pagal galimybes dar prižiūrinti Elena su dukromis ir anūkais, tačiau numirsianti, ir bus pamiršta Jankaus šeimos amžino poilsio vieta, kur ir paties Jankaus palaikai gal kada norėtų sugrįžti...

Parodė savo draugės Elzės Jankutės laišką iš Kanados: „Tu nežinai, Lėne, kokia ta liga nostalgija, ji neapleidžia nei dieną, nei sapnuose. Jei būtų išrasti vaistai nuo tėvynės ilgesio, užsienio vaistinėse jų nebūtų – lietuviai visus išpirktų". Prašo atsiųsti motinos ir seserų kapo nuotrauką, į voką įdėti smiltelių nuo kapo, kad „liga" palengvėtų. „Sukalkit, – sako Elena, – kokį kryželį su užrašu „Martyno Jankaus šeimos amžino poilsio vieta", nufotografuosim, pasiųsim. Susijaudinom... Pasitarėm su mokytoju ir pažadėjome.

Grįžę vaikščiojom po senesnes kapines prototipo paminklui ieškoti, nagrinėjom Klaipėdos krašto krikštų ir kryžių piešinius bei nuotraukas. Nusprendėme gaminti paminklą panašų ir į kryžių, ir į krikštą, kylantį paukštį, ąžuolinį, su lietuvišku stogeliu.

Nebuvau jokio paminklo kūręs, tačiau pažadą reikėjo tesėti. Bemaž mėnesį ąžuolą kaltu savo namo rūsyje skaptavau, stovą, kryžmę, stogelį dariau atskirai, kad patogu būtų gabenti, o tik statant sujungti. Viską įmirkiau tepalais, kad nepūtų. Bute sumontavęs paminklą, parodžiau Mažosios Lietuvos žinovui Vytautui Šilui ir savo mamai. Teigiamai įvertino Vytautas, o mama pasakė: „Kad gi šitokį būtum pastatęs savo tėveliui vietoj akmeninio". Pripažino. Reikia statyti, žinoma, slapčia.

Iš patirties tvarkant patriotų kapus žinojom, kad geriausia tokius darbus atlikti pirmą dieną po sovietinių švenčių, kai saugumiečiai po šventimo „taiso sveikatą", budrumą praranda. Gegužės 9 d., dalimis išmontuotą paminklą, cementą ir kitus reikmenis pakrovėme į mano „Žigulį" ir su mokytoju iš Vilniaus išvykome į Bitėnus. Pasitiko švytinti Elena su anūkais Žilvinu ir Mindaugu, jos dukros Birutė ir Irena. Rytojaus dieną Mindaugas su Žilvinu parūpino žvyro, akmenų ir vandens iš Nemuno betono skiediniui. Paminklo stovo pagrinde esančias metalines sijas įbetonavome, o į skiedinį įdėjome užsandarintą buteliuką su popieriaus skiautele viduje, kurioje iš anksto parašėme: **„Šį paminklą-antkapį Didžiajam Lietuviui, Mažosios Lietuvos Patriarchui Martynui Jankui ir Jo šeimai 1983 m. gegužės mėn. 10 dieną pastatė Elena Kondratavičienė su anūkais, Petras Steponavičius ir Algimantas Zolubas".**

Vėliau Jankų šeimos kapą E. Kondratavičienė apsodino rūtų tvorele, o simbolinį Martyno Jankaus kapą – gėlėmis. Elzė Jankutė, gavusi nuotrauką, ją paskelbė Kanados lietuviškame laikraštyje su užrašu „Prie atnaujinto Martyno Jankaus šeimos kapo". Tuomet nusiraminome visi, nes tokia publikacija užsienyje turėjo atbaidyti valdžią nuo kėsinimosi paminklą sunaikinti.

Mano bendravimas su ponia Elena ir šeima nenutrūko, teko ją palydėti ir į Jankų kaimynystę Rambyno kapinėse. Kiekvieną vasarą važiuodavau kelioms dienoms paatostogauti ir šį tą padėti ūkyje. Drauge sulaukėme 1993 m. gegužės pabaigoj M. Jankaus palaikų iš Vokietijos. Mūsų statydintas paminklas buvo perkeltas į šoną, simbolinis kapas virto tikruoju, prie kurio pagal Martyno ir Marijos Purvinių projektą buvo pastatytas naujas, taip pat medinis. Teko dalyvauti didelėje talkoje tvarkant apleistas Rambyno kapines, teko pasidalinti rūpesčiu su Šilutės kultūros skyriumi atstatant M. Jankaus namą-muziejų.

Martyno Jankaus perlaidojimo dieną – iš kairės Ieva Jankutė, Irena Kondratavičiūtė-Karklelienė, Algimantas Zolubas, Endrius Jankus.

Mažosios Lietuvos globai pasišventęs V. Šilas sužinojo, kad Jankaus namo sienos jau pastatytos, o stogui pritrūko pinigų. Artėja ruduo. Darganos, lietūs ir šaltis gali pakenkti statiniui. Kadangi su V. Šilu dirbome tuomet turtingoje Vilniaus Radijo komponentų gamykloje, su Šilutės kultūros skyriaus raštu ėjom pas direktorių Algirdą Linartą prašyti paramos. Šiaip, kultūrai neabejingas direktorius, kai išgirdo 50 tūkst. rublių sumą (tuomet dideli pinigai), sutriko. Tačiau, pasitelkę literatūrai ir kultūrai palankų vyriausiąjį buhalterį, prasmingai investicijai direktorių prikalbėjome.

Muziejaus pastoge tiesiogine prasme – nuo lietaus – teko pasinaudoti.

Gal po dešimtmečio grupėje keliavome po Lietuvos įžymias vietas, tarp jų užsukome į Bitėnus. Palikę automobilį toliau, ėjome į muziejų, tačiau čia užklupo lietus. Bandėme pakliūti į vidų, tačiau darbuotojas iš vidaus pasakė, kad ta diena yra išeiginė. Aiškinau, kad mums tuokart reikalingesnė už muziejų pastogė nuo lietaus, o aš esu prie šio stogo pirštą pridėjęs. Kai muziejininkas stogo „istoriją" sužinojo, pusantros valandos mūsų grupei rodė ekspoziciją. o pabaigai atnešė Amžinąją Rambyno kalno knygą ir Prezidento dovanotą muziejui auksinę plunksną, kad joje pasirašyčiau.

Praėjo trisdešimt metų nuo pirmos pažinties su Bitėnais ir su mielais iš ten kilusiais žmonėmis. Gera žinoti, kad E. Kondratavičienės anūko Mindaugo šeima ten įsitvirtino kaip ūkininkai, kad Bitėnuose nuo seno tebegyvena gandrai, kad ūkininkų šeimą jie jau dukart aplankė, kad Jankų ir Vydūno kapai prižiūrėti, kad ir man geri praeities prisiminimai neužleidžia vietos užmaršties šešėliui.

Algimantas Zolubas

ŠVENČIAME ŠILINES

Šiluva, rugsėjo 6 d. (ELTA). Šeštadienį, rugsėjo 8-ąją, Šiluvoje pradėti didieji Švč. Mergelės Marijos Gimimo atlaidai, kurie šįmet tęsis visą devyndienį iki rugsėjo 16-osios, sekmadienio.

Per visą atlaidų laiką į Šiluvą numatytomis dienomis atvykti kviečiamos atskiros visuomenės grupės, įvairios bendruomenės ir institucijos, darbininkai ir tarnautojai, žemdirbiai ir pedagogai, medikai ir slaugytojai, sveiki ir ligoti, jauni ir seni - kiekvienas, kuriam brangi ši Marijos šventovė.

Atvykstantys maldininkai, greta savo asmeninių intencijų, kiekvieną atlaidų dieną kviečiami melstis ir bendromis Lietuvai bei vietos Bažnyčiai aktualiomis intencijomis.

„Šiemet - tai padėka Dievui už 625 metų krikščionišką Lietuvos istoriją ir džiugi mūsų Krikšto jubiliejaus šventė prisimenant, jog prieš 25-erius metus savo tautos Krikšto 600 metų iškilmes Lietuvoje už geležinės uždangos dar negalėjome švęsti laisvai. Šįmet taip pat minime palaimintojo Jurgio Matulaičio metus, prisimindami, kad būtent 1987-aisiais Jonas Paulius II paskelbė apie jo beatifikaciją", - sakoma Kauno arkivyskupijos pranešime.

Pirmąją Šilinių dieną, rugsėjo 8-ąją, Šiluvoje bus paminėtas Jonas Paulius II. Speciali programa skirta jaunimui - šeštadienį į Šiluvą jie atkeliaus pėsčiomis piligriminiu žygiu. Tos pačios dienos vakarą Šiluvos mokyklos stadione bus rodomas įspūdingasis italų kūrėjo Sandro Di Stefano miuziklas „Karolis".

Pagrindinės atlaidų iškilmės - rugsėjo 9 d., sekmadienį, švenčiant Šeimų dieną ir dėkojant Dievui už Krikšto malonę bei palaimintąjį J. Matulaitį. Tądien Šiluvą pasieks tris dienas nuo Kryžių kalno keliausiantys piligrimai - X tarptautinio piligrimų žygio dalyviai.

Rugsėjo 14-ąją atlaiduose 150-ųjų gimimo metinių proga bus paminėtas mūsų tautos dainius, prelatas Jonas Mačiulis-Maironis.

Rugsėjo 16-ąją, sekmadienį, Šilinės baigsis meldžiant palaimintojo J. Matulaičio užtarimo.

Pagrindinės atlaidų pamaldos, kurioms vadovaus Lietuvos vyskupai, kasdien vyks 12.00 val. sakralioje aikštėje priešais baziliką.

Marijos radijas iš Šiluvos tiesiogiai transliuos kasdien, o rugsėjo 9-osios pagrindines šv. Mišias rodys ir LRT televizija.

RENGINIŲ KALENDORIUS

SPALIO 6 d., šeštadienį, nuo 6 v.v. iki 10:00 v.v. – Šv. Kazimiero parapijos svetainėje vyks antrasis metinis **„Clam bake"** ir trečioji metinė **Rudens loterija**.

Rengia *Šv. Kazimiero parapija.*

LAPKRIČIO 11 d., sekmadienį – po visų Mišių Šv. Kazimiero svetainėje vyks blynų pusryčiai. Be įprastų blynų bus ir kitų patiekalų. Rengia *Šv. Kazimiero parapija.*

2013 m.

BALANDŽIO 6 d., šeštadienį Šv. Kazimiero parapijos **Atvirkštinės loterijos vakaras**. Vakaronės vieta bei laikas bus vėliau paskelbta.

„DIRVOS" PADĖKA

Šiuo straipsneliu norime padėkoti visiems uoliems „Dirvos" rėmėjams, kurie grąžino loterijos bilietų šakneles su mokesčiais ir aukomis. „Dirvos" loterija yra mums labai svarbus pajamų šaltinis, būtinas tolimesniam „Dirvos" gyvavimui. Nors leidybos sąlygos ir aplinkybės kasdien keičiasi ir prie jų mums reikia, nori ar nenori, prisitaikyti, šiais metais „Dirva" atšventė džiugią 97-ių metų gyvavimo sukaktį. Šios sukakties nebūtume sulaukę be nuolatinės Jūsų paramos, lietuvybės išlaikymo svarbą suprantančios „Vilties" draugijos vadovybės pastangų ir redaktorių pasišventimo.

„Dirvos" bilietų traukimas įvyks 2012 m. lapkričio mėn. 1 d. Ta proga norime Jums priminti, kad „Dirvos" leidyba yra susijusi su didelėmis išlaidomis, kurios reikalauja nuolatinio ir ypatingo dėmesio. Todėl neatidėliodami malonėkite grąžinti užpildytas loterijos bilietų šakneles su atitinkamu mokesčiu. Jūs turėsite progą dalyvauti loterijoje ir išbandyti savo laimę.

„Dirvos" leidėja „Vilties" draugija yra atleidžiama nuo federalinių mokesčių (Nr. 34-0745990). Tai įgalina rėmėjus savo aukas, palikimus bei kitą finansinę paramą „Dirvai" nurašyti nuo federalinių pajamų mokesčių. Kviečiame Jus šia lengvata pasinaudoti. Tai bus naudinga ir Jums, ir „Dirvai".

„Vilties" d-jos valdyba

JAV PIRMĄKART UŽREGISTRUOTAS LIETUVOS BIOFARMACININKŲ SUKURTAS VAISTAS

Lietuvos biofarmacijos bendrovė „Sicor Biotech", TEVA grupės narė, po trejų metų pastangų Jungtinėse Amerikos Valstijose (JAV) užregistravo Lietuvoje sukurtą ir gaminamą vaistą **filgrastimą**, skirtą onkologinėms ligoms gydyti.

Registraciją patvirtino JAV Maisto ir vaistų administracija (FDA). Tai - pirmasis Lietuvos farmacijos istorijoje vietinis vaistas, registruotas JAV, o kartu ir pirmasis **biofarmacinis filgrastimo** preparatas, per pastaruosius 10 metų registruotas šioje šalyje.

Pasak „Sicor Biotech"/ TEVA generalinio direktoriaus dr. Janio Meikšano, Europos Sąjunga, JAV ir Japonija sudaro 90 proc. viso pasaulio biofarmacijos rinkos, todėl kiekvienai farmacijos bendrovei, šiose šalyse gavusiai vaistų registraciją, atsiveria didelės veiklos galimybės.

Filgrastimo registracija buvo pradėta dar 2009 metais. Pasak „Sicor Biotech" gamyklos direktoriaus Giedriaus Žundos, gauti vaisto registraciją JAV - aukštas Lietuvos biotechnologų darbo ir vaisto kokybės įvertinimas bei globalios reikšmės įvykis visai TEVA korporacijai.

Lietuvoje gaminamu **filgrastimu** JAV rinkoje bus pradėta prekiauti 2013 m. antroje pusėje. **Filgrastimas** skiriamas onkologiniams ligoniams po chemoterapijos ar šio gydymo metu, siekiant atstatyti baltuosius kraujo kūnelius (neutrofilus) ir taip apsaugoti pacientą nuo galimų infekcinių komplikacijų. Vaisto vartojimas gydymą daro efektyvesnį, nes pertraukos tarp chemoterapijos kursų gali būti trumpesnės.

ELTA

CHICAGO, IL

Čikagos kardinolas Francis George kovoja su vėžio liga. Arkivyskupijos interneto pranešime skaitome, jog jam ką tik atlikta operacija, kurios metu pašalintos vėžinės ląstelės iš jo inkstų ir kepenų. Primenama, kad prieš šešerius metus kardinolui buvo atlikta šlapimo pūslės vėžio operacija. Šiais metais jis įteikė savo atsistatydinimo prašymą popiežiui, kad būtų atleistas iš pareigų. Arkivyskupijos bažnyčiose meldžiamasi už jo sveikatą. Lietuviai taip pat, nes jis labai vertina mūsų, Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kad ji išliktų lietuviams nepaliesta. Jis ne kartą pareiškė pasitenkinimą kaip kun. Jaunius Kelpša vadovauja parapijos reikalams.

Šiluvos atlaidai Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje prasidėjo rugsėjo 8 d. ir baigsis rugsėjo 16 d. iškilminga procesija ir pamaldomis, o po jų įvyks salėje šventiniai pietus. Atlaidų kiekvieną dieną bus meldžiamasi specialiomis intencijomis: už gimdytojus, jaunimą, šeimas, už pakrikštytus kūdikius, už parapiją, už Katalikų Bažnyčią, už Lietuvą. Atlaidų metu kalbės kun. Rimvydas Adomavičius, atvykęs iš Lietuvos.

Albertas Apanavičius po staigios ir netikėtos ligos mirė rugpjūčio 24 d. Buvo gimęs 1950 m. gruodžio 14 d. Lietuvoje. Čikagoje pasižymėjo nuoširdžiais darbais lietuvių visuomenei, ypač padėdamas „Čiurlionio" galerijos meno parodų paruošimui ir talkininkaudamas mūsų kultūrinės srities veikloje. Kai buvo siunčiamas dailininko Adomo Varno kūrinys „Mindaugo vainikavimas", jis sumaniai vadovavo didžiulio paveikslo supakavimui ir išsiuntimui į Lietuvą. Muziejaus direktorius Romualdas Budrys rašė, kad paveikslas muziejų pasiekė nesugadintas ir prašė padėkoti tam, kas tą kūrinį taip gerai įpakavo. Liko velionio žmona Laima Apanavičienė, „Draugo" laikraščio redaktorė, „Čiurlionio" galerijos direktorė ir Lituanistinės mokyklos Čikagoje direktorė, taip pat duktė Asta, sūnus Paulius, velionio mama, sesuo, brolis ir kiti artimieji. Atsisveikinimas ir šv. Mišios už jo sielą vyko Tėvų Jėzuitų koplyčioje rugpjūčio 31 d. vakare. Žmonės nesutilpo pamaldose, kurių metu grojo ir savo sukurtas giesmes giedojo Ričardas Sokas, pasirinkęs lietuvių poetų eiles. Jaunimo centro kavinėje buvo galima pasižiūrėti fotografijų iš velionio šeimos gyvenimo, pasidalinti prisiminimais ir pasivaišinti. Velionis bus palaidotas Lietuvoje.

LR Generalinis konsulatas Čikagoje praneša, jog rugsėjo 21 d., penktadienį, nuo 12 valandos iki 1-os po pietų įvyks 34-asis Taikos dienos minėjimas Daley aikštėje, Čikagoje, kurio metu bus pagerbtos visos 193 Jungtinių Tautų narės. Lietuvos vėliavą neš Lietuvių tautodailės instituto pirmininkė Audronė Tamulienė.

Čikagos Lituanistinė mokykla naujus mokslo metus (2012-2013) pradėjo rugsėjo 8 -Tautos šventės dieną pamaldomis Jėzuitų koplyčioje ir iškilmingu posėdžiu Jaunimo centro salėje.

Muziko Jurgio Lampsačio 100-osios gimimo metinės paminėtos rugsėjo 2 d. Tėviškės parapijos salėje, kurioje velionio duktė pianistė Raminta Lampsatytė atliko specialų koncertą.

Kunigo Viktoro Rimšelio mirtis ir jo gyvenimas prisimintas Čikagoje rugsėjo 1 d. šv. Mišių metu Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje, kur už jo sielą aukojo Marijonų kongregacijos vadovas kun. Kazimierz Chwalek, MIC su kitais kunigais. Pamaldos vyko lietuvių ir anglų kalbomis. Giedojo Giedrės Sokienės vadovaujamas amerikiečių choras. Vargonais grojo Ričardas Sokas. Velionis buvo baigęs Romoje popiežiškąjį Angelicum universitetą (filosofiją) ir apgynė teologijos doktoratą. 1943 m. buvo įšventintas kunigu. 1947 m. atvyko į JAV, kur dėstė Kunigų seminarijoje ir po įvairių akademinių pareigų tapo Marijonų provincijolu, o Romoje Marijonų vicegenerolas. Amerikoje visą laiką rūpinosi „Draugo" dienraščio leidimu, buvo jo moderatorius ir Marijonų vyresnysis. Jis mirė rugpjūčio 9 d. Jurgio Matulaičio slaugos namuose, Putname, sulaukęs 97 metų. Palaidotas Tėvų marijonų kapinėje Stockbridge, MA.

„DIRVAI" AUKOJO

S.Džiugas, Oak Lawn, IL 95
G.Indreika, Chicago, IL 50
A.Mackevičius, Belmont, MA . 50
K.Biliūnas, Willowick, OH 20
R.Jagminas, Bridgewater, MA . 20
E.Norkus, Waterbury, CT 15
R.Botyrius, Richland, MI 10
R.Selenis, Livonia, MI 3
C.Schnoor, Willowick, OH..... 2
K.Sloan, Mason City, IA..... 2

Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojame

VOKIETIJAI SĄSKAITA UŽ II PASAULINĮ KARĄ

Graikijos finansų ministerija pirmą kartą apskaičiuos, kokią reparacijų sumą Vokietija turi sumokėti graikams už Antrojo pasaulinio karo nusikaltimus.

Tai pranešė „Bloomberg", remdamasi Graikijos finansų ministro pavaduotoju Christu Staikouru.

„Tema neuždaryta, ir mes pasiliekame teisę spręsti klausimą mus patenkinančiu būdu", – sakė pareigūnas. Anot jo, ekspertai susipažins su ministerijos archyvais, kad nustatytų reparacijų sumą. Apytikrio jos dydžio valdininkas nenurodė.

Reparacijų, kurias Vokietija esą nevisiškai sumokėjo Graikijai, klausimas opiai iškilo 2010 metų pavasarį. Tada Graikija, atsidūrusi sunkioje finansinėje padėtyje, gavo iš ES ir TVF beprocentį 110 milijardų eurų kreditą mainais į priemones biudžeto deficitui mažinti.

Tuometinis vicepremjeras Theodoros Pangalos apkaltino Vokietiją dėl to, kad Antrojo pasaulinio karo metais vokiečiai išvežė Graikijos aukso atsargas ir taip sugriovė šalies ekonomiką.

AP

PAMINKLAS „TITANIKU" PLAUKUSIAM IR NUSKENDUSIAM KUNIGUI J. MONTVILAI

Marijampolė, rugsėjo 6 d. (ELTA). Šalia Marijampolės atidengtas paminklinis akmuo kunigui Juozui Montvilai, kuris tapo žinomu po „Titaniko" katastrofos. Skęstant „Titanikui", kunigas atsisakė vietos gelbėjimo valtyje ir iki pat laivo nuskendimo klausė išpažinčių, ramino likimo draugus.

Paminklinis akmuo kunigui lietuvybės skleidėjui Juozui Montvilai pastatytas Nendriniškių kaime, jo gimtojoje sodyboje, pranešė LRT.lt.

Prieš šimtmetį kunigas nuskendo „Titanike", teikdamas paskutinį Patepimo sakramentą, guosdamas skęstančiuosius visomis kalbomis, kurias mokėjo - lietuvių, lenkų, rusų ir vokiečių. Kunigas į Ameriką su kitais lietuviškais leidiniais gabeno ir Antano Juškos pirmąjį dainų rinkinį.

Carinės priespaudos persekiojamas J. Montvila, kuriam Lietuvoje dirbti buvo uždrausta, keliavo į lietuvišką parapiją Amerikoje.

Labdaros fondo iniciatyva atidengtas ne tik šis paminklinis akmuo. Prie senosios Liubavo bažnyčios, kur metus dirbo kunigas J. Montvila, liepą atidengtas koplytstulpis.

LTOK PASKELBĖ PREZIDENTO RINKIMŲ DATĄ IR PASKIRSTĖ BMW AUTOMOBILIUS OLIMPIEČIAMS

Vilnius, rugsėjo 6 d. (ELTA). Vilniuje vyko neeilinis Lietuvos tautinio olimpinio komiteto (LTOK) Vykdomojo komiteto posėdis. Jame nutarta, jog LTOK Generalinė asamblėjos ataskaitos ir rinkimų sesija įvyks spalio 12-ą dieną. Tada po rinkimų ir paaiškės LTOK vadovas. Dabartinis LTOK prezidentas Artūras Poviliūnas kitą savaitę apsispręs dėl savo galimybės vėl dalyvauti LTOK vadovo rinkimuose.

Kol kas į LTOK prezidento postą pretenduoja dukart olimpinis čempionas disko metikas Virgilijus Alekna ir Sidnėjaus olimpinė čempionė šaulė Daina Gudzinevičiūtė.

Rugsėjo 5 d. Vilniuje įvyko keleto didžiausių Lietuvos sporto federacijų vadovų susitikimas, kuriame taip pat dalyvavo disko metikas Virgilijus Alekna ir keli šalies sporto visuomenės veikėjai.

Susitikimo metu buvo išreikštas pasitikėjimas du kartus olimpiniu čempionu, du kartus pasaulio čempionu ir kartą Europos pirmenybių aukso medalio laimėtoju V. Alekna.

Sporto bendruomenė jam siūlo kandidatuoti į Lietuvos tautinio olimpinio komiteto prezidento postą.

Susitikime dalyvavo Lietuvos lengvosios atletikos federacijos vadovai, Lietuvos krepšinio federacijos vadovai, šiuolaikinės penkiakovės federacijos vadovai, bokso federacijos vadovai, dziudo federacijos vadovai, automobilių sporto federacijos vadovai, golfo federacijos vadovai ir kiti.

Virgilijus Alekna

Kandidatuoti į LTOK vadovo kėdę A. Poviliūno paprašė beveik 30 šalies sporto federacijų, kurių vadovai ragina A. Poviliūną kandidatuoti dar vienai kadencijai.

Paskirstyti BMW automobiliai

LTOK VK pasitarime nutarta, kad penkiems medalius Londono olimpinėse žaidynėse iškovojusiems Lietuvos rinktinės nariams bus skirti nauji BMW automobiliai.

Penkiakovininkei Laurai Asadauskaitei, plaukikei Rūtai Meilutytei ir kanojininkui Jevgenijui Šuklinui atiteks 5-os klasės BMW sedanai, o imtynininkui Aleksandrui Kazakevičiui ir boksininkui Evaldui Petrauskui – 3-ios klasės BMW sedanai.

LTOK Generalinės asamblėjos ataskaitos ir rinkimų sesijos vyks Vilniaus „Karolinos" viešbučio konferencijų centre.

Londono žaidynės - sėkmingiausia olimpiada Lietuvai

Neeiliniame Vykdomojo komiteto posėdyje buvo aptartas Lietuvos olimpinės rinktinės pasirodymas Londono olimpinėse žaidynėse. LTOK prezidento A. Poviliūno nuomone, Londono olimpinės žaidynės buvo sėkmingiausios Lietuvai per visą Nepriklausomybės laikotarpį.

LTOK vadovas didžiavosi mūsų atletų pasiekimais, už nuoširdų darbą per visą ketverių metų olimpinį ciklą padėkojo Vykdomojo komiteto nariams, Kūno kultūros ir sporto departamento, Lietuvos olimpinio sporto centro, federacijų bei olimpinės misijos vadovams.

LTOK viceprezidentas, Olimpinių programų darbo grupės bei olimpinės misijos vadovas Algirdas Raslanas trumpai aptarė žaidynių rezultatus, priminė, kad net 29 Lietuvos sportininkai (su krepšininkais) iš 62 dalyvavusių Londono žaidynėse, pateko į aštuntukus! Detalesnė žaidynėse pasiektų rezultatų analizė bus atlikta po to, kai savo vertinimus ir išvadas pateiks sporto šakų federacijos.

LTOK prezidento siūlymu sudaryta Darbo grupė, kuri turės operatyviai parengti atsakymus į Seimo antikorupcijos komisijos pirmininko Ligito Kernagio pateiktus klausimus apie lėšų panaudojimą rengiant sportininkus olimpinėms žaidynėms.

Rugsėjo 20 d. dar įvyks ir eilinis LTOK vykdomojo komiteto posėdis.

A. SABONIS: RINKTINĖ JAUNĖS - ĮVYKS KARTŲ KAITA

Po parodos „Lietuvos krepšiniui 90" atidarymo Lietuvos krepšinio federacijos (LKF) prezidentas Arvydas Sabonis iš susirinkusių žurnalistų sulaukė daugiau klausimų, susijusių su vyrų rinktinės trenerio pozicija nei su atidaroma paroda. Dar nepasibaigus Londono olimpinėms žaidynėms užvirė diskusijos dėl rinktinės naujo rinktinės trenerio.

Aistras dar labiau įkaitino internete pasirodžiusi informacija, kad Kaune A. Sabonis ir Paulius Motiejūnas susitiko su Jonu Kazlausku, vienu geidžiamiausių kandidatų į rinktinės trenerio kėdę.

A. Sabonis gandų nei patvirtino, nei paneigė ir teigė, kad federacija savo poziciją ketina paskelbti rugsėjo pabaigoje vyksiančiame LKF Vykdomojo komiteto posėdyje. LKF vadovas pridūrė, kad federacija dar nenusprendė, ar keis dabartinį trenerį. LKF Vykdomojo komiteto posėdį, kuriame bus kalbama apie Lietuvos rinktines, planuojama surengti rugsėjo 26-ą dieną Kaune.

Žurnalistai A. Sabonio, kaip buvusio žaidėjo, paklausė, ar naujas treneris neišmuša komandos iš vėžių.

„Naują olimpinį ciklą komanda pradės atjaunėjusi, įvyks kartų kaita. Mano nuomone, treneris turi būti renkamas ketveriems metams ir svarbiausias tikslas yra patekti į olimpines žaidynes. Europos ir pasaulio čempionatai yra tik pasiruošimas joms. Svarbiausia susitelkti ir laukti rezultatų iš Rio de Žaneiro", – kalbėjo legendinis krepšininkas.

LKF prezidentas pridūrė, kad tiek treneriui, tiek komandai yra daug lengviau kai jie yra užsitikrinę savo ateitį ir davė pavyzdį, kad net ir prastai pasirodžius Europos čempionate drastiškos permainos nevertos.

A. Sabonis taip pat teigė, kad užsieniečio trenerio kandidatūra nebus svarstoma.

„Pasaulyje esame penkti. Tai reiškia, kad yra turime gerų trenerių ir nematau priežasties jų ieškoti užsienyje", - pabrėžė A. Sabonis, patvirtinęs, kad būsimas Lietuvos rinktinės treneris būtinai bus lietuvis. ***LRT***

Turkijoje vykstančioje 40-oje pasaulio šachmatų olimpiadoje penktą pergalę moterų turnyre iškovojo bei su 10 taškų iš 14 galimų į 22-ą vietą iš 25-os pakilo Lietuvos rinktinė. Lietuvos šachmatininkės antradienį septintame rate 2,5:1,5 įveikė Olandijos komandą. Po tašką pelnė Viktorija Čmilytė (ELO koeficientas 2520), įveikusi Zhaoquin Peng (2411) ir Deimantė Daulytė (2216), nugalėjusi Teą Lanchavą (2351).. ***ELTA***

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga
William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Stephen Waite
Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185th Street, Cleveland, OH 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, OH 44095
Telefonas (216) 531-7770
Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
Teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service
216 481-5397
New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter
Buy any 4 tires and receive a. P.S. Tire hat!
OPEN
Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm
Sat.: 8 am to 4 pm
866 E. 200th St.
Cleveland, OH 44119

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION
SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ
Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119
DARBO VALANDOS :
Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.
KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI $250,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)